

**Sprawozdanie z działalności Ośrodka Pomocy Społecznej
w Dzierżonowie za 2012 rok.**

marzec 2013 r.

Spis treści:

I.	Ogólna charakterystyka	3
II.	Podstawy prawne regulujące działania Ośrodka Pomocy Społecznej w Dzierżoniowie	4
III.	Struktura organizacyjna i kadrowa	5
IV.	Wydatki na zadania realizowane przez Ośrodek Pomocy Społecznej	9
V.	Klienci korzystający z pomocy społecznej	11
VI.	Zadania realizowane przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Dzierżoniowie w ramach ustawy o pomocy społecznej	15
VII.	Zadania realizowane przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Dzierżoniowie w ramach ustawy o dodatkach mieszkaniowych	29
VIII.	Zadania realizowane przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Dzierżoniowie w ramach ustawy o świadczeniach rodzinnych	31
IX.	Zadania realizowane przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Dzierżoniowie w ramach ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów	36
X.	Pozostałe działania	42
XI.	Badanie Satysfakcji Klienta	49
XII.	Realizacja Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych	50
XIII.	Sukcesy	51
XIV.	Bilans potrzeb w zakresie pomocy społecznej	51
XVI.	Podsumowanie	52
	Załącznik nr 1 -Strategia	55-66

Na podstawie art. 110 ust. 9 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2009 r. Nr 175 poz. 1362 z późniejszymi zmianami) przedstawiam sprawozdanie z działalności Ośrodka Pomocy Społecznej w Dzierżoniowie za rok 2012 wraz z potrzebami w zakresie pomocy społecznej na rok 2013.

I. Ogólna charakterystyka

Pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa, mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości.

Pomoc społeczną organizują organy administracji rządowej (minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego, wojewodowie) i samorządowej (marszałkowie województw, starostowie na poziomie powiatów oraz wójtowie, burmistrzowie (prezydenci miast) na poziomie gmin). Organy te realizując zadania pomocy społecznej współpracują, na zasadzie partnerstwa, z organizacjami społecznymi i pozarządowymi, Kościołem Katolickim, innymi kościołami, związkami wyznaniowymi oraz osobami fizycznymi i prawnymi.

Pomoc społeczna wspiera osoby i rodziny w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwia im życie w warunkach odpowiadających godności człowieka. Zadaniem pomocy społecznej jest zapobieganie trudnym sytuacjom życiowym przez podejmowanie działań zmierzających do życiowego usamodzielnienia osób i rodzin oraz ich integracji ze środowiskiem.

Osoby i rodziny korzystające z pomocy społecznej są obowiązane do współdziałania w rozwiązywaniu ich trudnej sytuacji życiowej.

Ośrodek Pomocy Społecznej w Dzierżoniowie, jest jednostką budżetową powołaną Uchwałą Nr XIII/54/90 Rady Miejskiej w Dzierżoniowie z dnia 12 kwietnia 1990 r.

Działania Ośrodka Pomocy Społecznej w Dzierżoniowie ukierunkowane są na zapobieganie, łagodzenie skutków i przezwyciężanie najbardziej dotkliwych zjawisk społecznych: ubóstwa, bezrobocia, chorób, przemocy.

Ustawa o pomocy społecznej nakłada na ośrodek obowiązek wspierania osób i rodzin w podejmowanych wysiłkach mających na celu zaspokojenie niezbędnych potrzeb tych osób i rodzin.

Ośrodek Pomocy Społecznej w Dzierżoniowie realizuje ponadto szereg innych działań, wynikających z innych ustaw, związanych z dodatkami mieszkaniowymi, świadczeniami rodzinnymi, postępowaniem wobec dłużników alimentacyjnych, organizuje kampanie dotyczące przeciwdziałania uzależnieniom, przemocy w rodzinie, prowadzi grupy wsparcia, wolontariat. Bierze udział w licznych projektach, akcjach wspierających aktywność socjalną, konkursach. Jest aktywnym uczestnikiem życia lokalnego.

Ośrodek Pomocy Społecznej w naszym mieście w pracy z klientami koncentruje się na reintegracji społecznej (podejmuje działania zmierzające do życiowego usamodzielnienia się osób i rodzin oraz ich integracji ze środowiskiem, kształcenia umiejętności społecznych i zaradności życiowej, w tym umiejętności racjonalnego gospodarowania budżetem domowym).

Od roku 2012 Ośrodek Pomocy Społecznej realizuje zadania wynikające z założeń ustawy o wspieraniu Rodziny i Systemie Pieczy Zastępczej z dn. 9 czerwca 2011r. Szczególnie kluczowym

celem tej ustawy jest zapewnienie wsparcia rodzinie przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych. Stosując tą ustawę musimy mieć na względzie podmiotowość dziecka, które potrzebuje szczególnej ochrony i pomocy ze strony dorosłych. Wspierając rodzinę mamy na celu przywrócenie jej zdolności do wypełniania swoich ról.

II. Podstawy prawne regulujące działania Ośrodka Pomocy Społecznej w Dzierżoniowie

Swoje działania Ośrodek Pomocy Społecznej realizuje na podstawie szeregu przepisów, najważniejsze to:

- Ustawa o pomocy społecznej z dnia 12.03.2004 r. (Dz. U. z 2009 roku Nr 175, poz. 1362 ze zmianami),
- Ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (tj. Dz. U. z 2006 r. Nr 139, poz. 992 z późn. zm.);
- Ustawa z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (Dz. U. Z 2012 r., poz. 1228 z późn. zm.)
- Ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz.U. Nr 123, poz.776 z późn.zm.);
- Ustawa z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz. U. Nr 210, poz. 2135 z późn.zm.);
- Ustawa z dnia 29 grudnia 2005 r. o ustanowieniu programu wieloletniego „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” (Dz.U. Nr 267, poz.2259 z późn. zm.),
- Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U. Nr 142, poz. 1591 z późn. zm.);
- Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz.U. Nr 99, poz. 1001 z późn. zm.);
- Ustawa z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (tekst jednolity: Dz.U. z 2009 r. Nr 152, poz. 1223 z późn. zm.);
- Ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (tekst jednolity: Dz.U. z Nr 157, poz. 1241 ze zmianami);
- Ustawa z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz.U. Nr 137, poz. 887 z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 21 czerwca 2001 r. o dodatkach mieszkaniowych (Dz. U. z 2001 r. nr 71, poz. 734, ze zmianami);
- Ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. nr 256, poz. 2572, z późn. zm.);
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2005r. nr 180, poz. 1493 z późn. zm.);

- Ustawa z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. Z 2011r. nr 149, poz. 887 z późn. zm.)

III. Struktura organizacyjna i kadrowa

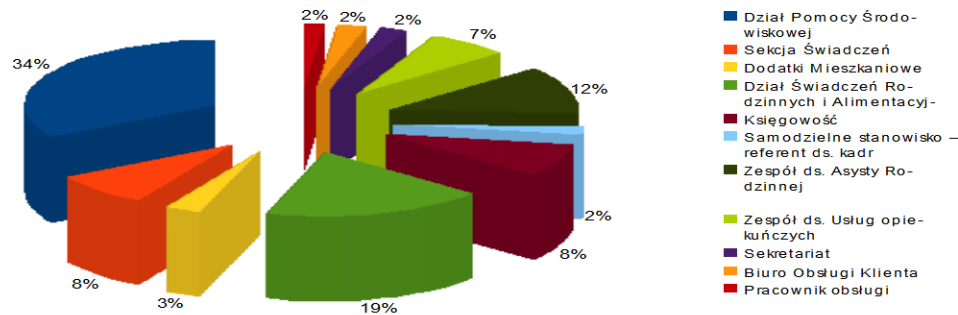
Kadra Ośrodka Pomocy Społecznej w Dzierżoniowie

Zgodnie z Regulaminem Organizacyjnym OPS, na dzień 31 grudnia 2012 r. wewnętrzny podział organizacyjny przedstawiał się następująco:

Tabela 1: Podział organizacyjny

	Nazwa działu	Ilość etatów
1.	Dział Pomocy Środowiskowej (pracownicy socjalni-13)	14
2.	Sekcja Świadczeń	3,5
3.	Dodatki Mieszkaniowe	1,25
4.	Dział Świadczeń Rodzinnych i Alimentacyjnych	8
5.	Księgowość	3,5
6.	Samodzielne stanowisko- referent ds. kadr	0,75
7.	Zespół ds. Asysty Rodzinnej (w tym 1 pracownik socjalny)	5
8.	Zespół ds. Usług opiekuńczych (w tym 2 pracowników socjalnych)	3
9.	Sekretariat	1
10.	Biuro Obsługi Klienta	1
11	Pracownik obsługi	0,75
	Razem	41,75

Wykres 1: Struktura zatrudnienia

Źródło: OPS, opracowanie własne

W Ośrodku Pomocy Społecznej według stanu na dzień 31.12.2012 r. zatrudnionych było 42 pracowników, co stanowiło 41, 75 etatu. W roku 2012 w stosunku do roku poprzedniego nastąpił spadek zatrudnienia – od 1 stycznia 2012 r., w związku z wyłączeniem ze struktury Ośrodka Pomocy Społecznej ŚDS i ustanowieniem nowej jednostki organizacyjnej Gminy tj. Środowiskowego Domu Samopomocy w Dzierżoniowie - 6 osób w ramach przejęcia zostało zatrudnionych w nowej jednostce. Ponadto z 4 osobami rozwiązano umowy o pracę z powodu upływu czasu, na jaki były zawarte oraz 1 osobą zatrudnioną w ramach umowy na zastępstwo na czas nieobecności pracownika.

W roku 2012 zostały zatrudnione 3 osoby, w tym 1 osoba w ramach umowy na zastępstwo za pracownika przebywającego na urlopie macierzyńskim oraz 2 osoby zatrudnione po odbyciu stażu w tutejszym OPS, zgodnie z umową z Powiatowym Urzędem Pracy w Dzierżoniowie.

STRUKTURA WYKSZTAŁCENIA PRACOWNIKÓW OPS:

Wyższe: 27 w tym studia podyplomowe: 10

średnie (policealne): 15

w tym:

Specjalizacja I stopnia w zawodzie pracownik socjalny: 8

Specjalizacja z organizacji pomocy społecznej: 5

W Ośrodku Pomocy Społecznej pracownicy z wyższym wykształceniem stanowią 64, 29 % ogółu zatrudnionych.

W odniesieniu do roku 2011 nastąpił wzrost poziomu wykształcenia kadry. W roku 2012 podwyższyli kwalifikacje zawodowe i uzyskali tytuły: 2 osoby tytuł licencjata, 2 osoby tytuł magistra oraz 2 osoby ukończyły studia podyplomowe z zakresu „Organizacji Pomocy Społecznej”.

Nadal 3 pracowników kontynuuje naukę na studiach wyższych.

Pozyskanie i zatrzymanie pracowników o wysokich kwalifikacjach oraz stałe uzupełnianie wiedzy i umiejętności pracowników w sposób decydujący wpływają na pozycje Ośrodka. Rosnące potrzeby i oczekiwania społeczeństwa powodują poszerzanie zakresu działań, a wykwalifikowani pracownicy radzą sobie znacznie lepiej z nowymi zadaniami. Jedną z najważniejszych funkcji polityki personalnej jest wspieranie rozwoju i kariery zawodowej pracownika. Prawidłowy wybór szkoleń pozwala na systematyczny wzrost umiejętności i kwalifikacji specjalistycznych pracowników.

W Ośrodku Pomocy Społecznej 37 pracowników posiada umowy o pracę zawarte na czas nieokreślony, tylko 5 pracowników jest zatrudnionych na umowy terminowe.

Tym samym jednostka nasza zapewnia pracownikom stabilne warunki zatrudnienia, daje poczucie bezpieczeństwa, dba o warunki pracy, wszystko to zwiększa pozytywne nastawienie pracowników do firmy, motywację i zaangażowanie. Bardziej utożsamiają się oni z firmą, a przez to osiągają lepsze rezultaty w pracy zawodowej.

W miesiącu marcu 2012 r. w Ośrodku Pomocy Społecznej została przeprowadzona okresowa ocena pracy pracowników.

W miesiącu maju 2012 r. Zarządzeniem Dyrektora została wprowadzona do użytku bieżącego „Instrukcja kontroli zarządczej” dla Ośrodka Pomocy Społecznej w Dzierżoniowie. Instrukcja niniejsza, to ogół działań podejmowanych dla zapewnienia realizacji celów i zadań w sposób zgodny z prawem, efektywny, oszczędny i terminowy, działający w następujących obszarach:

- zgodności działalności z przepisami prawa oraz procedurami wewnętrznymi,
- skuteczności i efektywności działania,
- wiarygodności sprawozdań,
- ochrony zasobów,
- przestrzegania i promowania zasad etycznego postępowania,
- efektywności i skuteczności przepływu informacji,
- zarządzania ryzykiem.

Obszar kontroli zarządczej obejmuje następujące elementy:

- środowisko wewnętrzne,
- cele i zarządzanie ryzykiem,
- czynności/ mechanizmy kontroli,
- informacja i komunikacja,
- monitoring i ocena.

Szkolenia

W trakcie zatrudnienia pracownicy rozwijają własne umiejętności m.in. biorąc udział w licznych szkoleniach, kursach czy konferencjach. W tym priorytetowo traktuje się szkolenia specjalistyczne. W roku 2012 pracownicy wszystkich działów brali udział w 64 szkoleniach o zróżnicowanej tematyce, w tym również w szkoleniach specjalistycznych zorganizowanych i finansowanych przez DOPS w ramach projektu systemowego w zakresie podnoszenia kwalifikacji kadr pomocy i integracji społecznej.

Tematy odbytych szkoleń w 2012 r.:

„Pomoc społeczna 2012 - aktualne problemy”

„Profesjonalny pracownik socjalny”

„Wspieranie rodziny i piecza zastępcza z perspektywy zadań gminy”

„Procedura Niebieskiej Karty – zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie”

„Praca z rodziną- mediacje”

„Środowiskowa praca socjalna- narzędzia i instrumenty pracy ze społecznością lokalną”

„Ustawa o ochronie zdrowia psychicznego”

„Zarządzanie zespołem w administracji publicznej”

„Kodeks postępowania administracyjnego”

„Nowelizacja ustawy- Prawo zamówień publicznych”

„Najnowsze zmiany w świadczeniach rodzinnych, postępowaniu wobec dłużników alimentacyjnych oraz świadczeniach z funduszu alimentacyjnego”

„Wydawanie decyzji administracyjnych- zagadnienia praktyczne z uwzględnieniem wzoru i sposobu prowadzenia metryki”

„Stypendia szkolne”

„Superwizja w pracy socjalnej”

„Finansowanie pobytu w domach pomocy społecznej”.

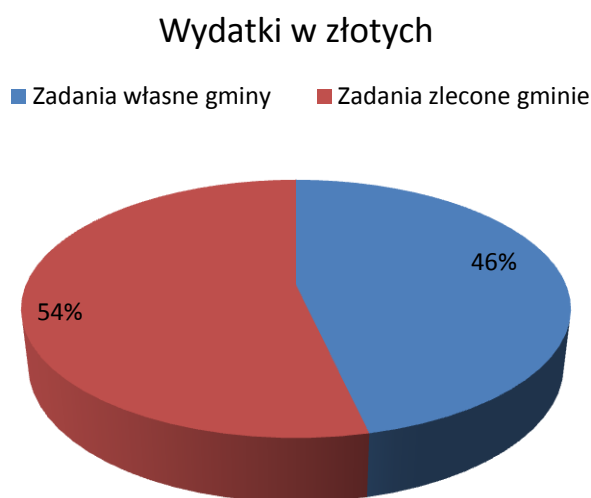
Ponadto Ośrodek Pomocy Społecznej nieustannie realizuje działania w zakresie polityki kadrowej w następujących obszarach:

1. Planowanie zasobów ludzkich i nabór pracowników.
2. Ocena pracowników.
3. Utrzymanie pracowników (wynagradzanie, awansowanie, nagradzanie).
4. Rozwój pracowników (indywidualny rozwój zawodowy, szkolenia).

IV. Wydatki na zadania realizowane przez Ośrodek Pomocy Społecznej

Zadania realizowane przez Ośrodek Pomocy Społecznej po stronie wydatków zamknęły się kwotą 14 926 466 zł

Wykres 2: Wydatki na realizację zadań w 2012 roku

Źródło: OPS, opracowanie własne

Tabela 2: Szczegółowe zestawienie wydatków OPS w 2012 roku

Forma pomocy	Wydatki w zł.
Zadania własne gminy	
Placówki opiekuńczo-wychowawcze	10 741
Rodziny zastępcze	8 614
Wspieranie rodziny 47 221 zł, dotacja celowa z budżetu państwa 6 974 zł (projekt „Asystent rodziny”), dotacja gminy 40 247 zł	47 221
Realizacja projektu „Młodzi kreatywni przeciw uzależnieniom”	1 998
Dodatki mieszkaniowe	1 255 887
Zasiłki i pomoc w naturze w tym: zasiłki celowe, pogrzeby, zasiłki stałe, zasiłki okresowe	2 002 665

Składki na ubezpieczenie zdrowotne	54 654
Świadczenia rodzinne, zaliczka alimentacyjna, fundusz alimentacyjny	67 088
Domy pomocy społecznej	834 624
Usługi opiekuńcze	325 891
Dożywianie dzieci i „posiłki dla potrzebujących” w tym dotacja: 294 000 zł – budżet państwa, 262 000 zł- dotacja gminy	556 000
Stypendia socjalne 47 918 zł - dotacja celowa z budżetu państwa (80 %) 58 434 zł, dotacja gminy 14 609 (20%)	73 043
Funkcjonowanie Ośrodka w tym dotacja z budżetu państwa - 604 900 zł	1 693 699
Zadania zlecone gminie	
Świadczenia rodzinne, zaliczka alimentacyjna, fundusz alimentacyjny	7 809 735
Dodatki do świadczenia pielęgnacyjnego	72 200
Składki na ubezpieczenia zdrowotne	85 418
Specjalistyczne usługi opiekuńcze	26 988
Łącznie	
Zadania własne gminy	6 932 125
Zadania zlecone gminie	7 994 341
Razem:	14 926 466

Źródło: OPS, opracowanie własne

Tabela 3: Wydatki w latach 2009-2012 -porównanie

Forma pomocy	2009	2010	2011	2012
<i>Zadania własne gminy</i>	5 965 999	6 470 993	6 646 901	6 932 125
Placówki opiekuńczo-wychowawcze	-	-	-	10 741
Rodziny zastępcze	-	-	-	8 614
Wspieranie rodziny	-	-	-	47 221
Realizacja projektu „Młodzi kreatywni przeciw uzależnieniom”	-	-	-	1 998
Dodatki mieszkaniowe	1 004 568	1 247 400	1 202 349	1 255 887
Zasiłki i pomoc w naturze w tym: zasiłki celowe, pogrzeby, zasiłki stałe, zasiłki okresowe	1 369 478	1 682 351	1 822 502	2 002 665
Składki na ubezpieczenie zdrowotne	21 017	45 248	48 538	54 654
Świadczenia rodzinne, zaliczka alimentacyjna, fundusz alimentacyjny	15 000	34 820	28 748	67 088
Domy pomocy społecznej	647 797	662 585	809 157	834 624
Usługi opiekuńcze	271 622	260 374	292 094	325 891
Dożywianie dzieci i „posiłki dla potrzebujących”	895 000	916 667	762 088	556 000
Stypendia socjalne	-	23 959	59 897	73 043
Funkcjonowanie Ośrodka	1 492 915	1 597 589	1 621 528	1 693 699
<i>Zadania zlecone gminie</i>	7 381 375	7 806 074	7 845 314	7 994 341

Świadczenia rodzinne, zaliczka alimentacyjna, fundusz alimentacyjny	6 750 352	7 409 429	7 410 255	7 809 735
Dodatki do świadczenia pielęgnacyjnego	-	-	-	72 200
Składki na ubezpieczenia zdrowotne	39 966	38 094	62 277	85 418
Specjalistyczne usługi opiekuńcze	-	-	-	26 988
Wydatki łącznie				14 926 466

Źródło: OPS, opracowanie własne

Wydatki na pomoc społeczną w Dzierżoniowie na przestrzeni 3 ostatnich lat pozostają na prawie niezmiennym poziomie. Zwiększeniu uległy wydatki na świadczenia rodzinne, które są świadczeniami finansowanymi z budżetu państwa, domy pomocy społecznej oraz usługi opiekuńcze.

V. Klienci korzystający z pomocy społecznej

Ogólna charakterystyka

Na ogólną liczbę klientów Ośrodka Pomocy Społecznej w Dzierżoniowie składają się osoby i rodziny uzyskujące wsparcie przede wszystkim z tytułu:

1. **ustawy o pomocy społecznej** – liczba klientów uzyskujących pomoc z tytułu Ustawy o pomocy społecznej wyniosła w 2012 r. 1268 rodzin, czyli 2789 osób w rodzinie.

2. **ustawy o świadczeniach rodzinnych, ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów** – liczba rodzin uzyskujących świadczenia na podstawie ww. ustaw wyniosła: 1 880 rodziny (tj. na tym samym poziomie, co w roku ubiegłym) [rodzinne 1 583 rodziny, fundusz alimentacyjny 297 rodzin]. W 2012 roku ponownie zmniejszyła się liczba rodzin pobierających zasiłki rodzinne wraz z dodatkami, ponieważ kryterium dochodowe uprawniające do pobierania świadczeń rodzinnych zostało dopiero zmienione od listopada, 2012 r. i część osób pobierających w latach ubiegłych świadczenia rodzinne w okresie od stycznia do października 2012 roku się nie zakwalifikowała. Zaznaczyć należy, iż jest to pierwsza zmiana kryterium dochodowego od początku obowiązywania ustawy, czyli od maja 2004 r.

Natomiast wzrosła liczba rodzin pobierających świadczenie pielęgnacyjne tj. ze 152 osób w grudniu 2011 r. do 174 osób w grudniu 2012 r. Jest to efekt zmian wprowadzonych od stycznia 2010 r. w ustawie o świadczeniach rodzinnych dotyczących w/w świadczenia. Wzrosła również liczba osób pobierających zasiłek pielęgnacyjny.

3. **ustawy o dodatkach mieszkaniowych** – w 2012 roku wypłacono 8 796 dodatków mieszkaniowych dla 863 rodzin.

W 2012 roku Ośrodek Pomocy Społecznej w Dzierżoniowie w zakresie pomocy społecznej wydał 15.234 decyzji, tj. o 118 więcej niż w roku ubiegłym, z czego 560 to decyzje odmowne, tj. o 75 mniej niż w 2012 roku; (tj.: 2329 ws świadczeń rodzinnych, 1726 ws dodatków mieszkaniowych, 868 ws świadczeń alimentacyjnych – w tym 330 dla dłużników alimentacyjnych, ws. pomocy socjalnej 10311).

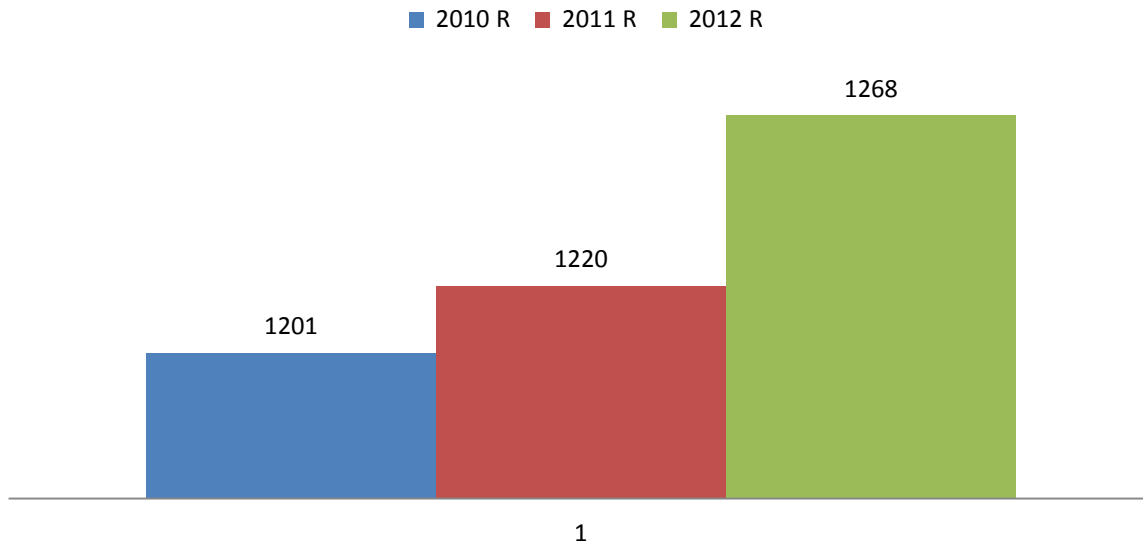
Decyzje odmowne stanowią 3, 67 % wydanych decyzji. Podstawową przyczyną odmowy przyznania świadczenia było podobnie jak w roku ubiegłym przekroczenie kryterium dochodowego oraz brak współdziałania z pracownikiem socjalnym.

W Dzierżoniowie wg stanu na dzień 31.12.2012 roku (dane Wydziału Spraw Obywatelskich) zamieszkiwało stale 33727 osób, spośród których 2789 osoby to klienci tut., OPS, co stanowi 1268 rodzin. Dane te nie uwzględniają osób, które objęte są monitoringiem, interwencjami, biorący udział w grupach wsparcia.

Liczba osób objętych wsparciem systemu pomocy społecznej w stosunku do liczby mieszkańców Dzierżoniowa stanowi 8, 27 % - więcej niż w roku ubiegłym.

Ponadto wydano 674 zaświadczenia.

Wykres 4: Liczba rodzin

Źródło: OPS, opracowanie własne

Powody trudnej sytuacji życiowej klientów

Tabela 4 przedstawia szczegółowe dane dotyczące liczby mieszkańców i rodzin w poszczególnych grupach. Liczby osób i rodzin nie sumują się, bowiem ustawowo wymienione dysfunkcje, z powodu, których pomoc jest przyznawana mogły współwystępować ze sobą.

Tabela 4: Powody przyznawania pomocy w 2012 roku, z ustawy o pomocy społecznej

Powód trudnej sytuacji życiowej klientów	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinie
Ubóstwo	1018	1412
Bezrobocie	756	1663
Niepełnosprawność	313	572
Długotrwała lub ciężka choroba	394	700
Alkoholizm	184	404
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gosp. dom.	153	413
Przemoc w rodzinie	80	176
Bezdomność	58	70
Potrzeba ochrony macierzyństwa	34	190
Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	9	10
Narkomania	3	7

Przeciwdziałanie bezrobociu

Dostrzegając w dalszym ciągu rosnącą liczbę osób bezrobotnych wśród klientów Ośrodka Pomocy Społecznej nasze działania ukierunkowaliśmy na przeciwdziałanie temu istotnemu problemowi społecznemu w naszym mieście. W tym celu pracownicy socjalni uściślili współpracę z Powiatowym Urzędem Pracy w Dzierżoniowie poprzez kontakt z doradcą zawodowym w sprawie ofert zatrudnienia czy też innych form aktywizacji zawodowej klientów pomocy społecznej. Wzorem lat ubiegłych kierowane były indywidualne wnioski do Powiatowego Urzędu Pracy z prośbą o zaktywizowanie osób długotrwale bezrobotnych, które we własnym zakresie nie

potrafią uzyskać zatrudnienia na obecnym rynku pracy. W roku 2012 wystosowano 155 takich pism, 64 osoby podjęły zatrudnienie.

W celu poprawy sytuacji ekonomicznej rodzin podjęliśmy współpracę przy realizacji projektu „Aktywna Integracja” współfinansowanego przez Unię Europejską w ramach programu operacyjnego „Kapitał Ludzki”, realizowanego na naszym terenie przez Fundację Manufaktura z Wrocławia. Projekt został skierowany do mieszkańców Dzierżoniowa ze szczególnym uwzględnieniem osób nieaktywnych zawodowo po 50 roku życia i 25 roku życia.

W ramach promocji Ośrodek Pomocy przekazał materiały promocyjne (plakaty, ulotki) do Urzędu Pracy w Dzierżoniowie, Urzędu Miasta, ulotki były umieszczane na tablicach informacyjnych w klatkach schodowych na osiedlach w Dzierżoniowie. Materiały promocyjne umieszczano również na witrynach sklepowych, oraz dystrybuowane wśród klientów Ośrodka Pomocy Społecznej w Dzierżoniowie. Na stronie internetowej OPS umieszczono informację o projekcie, etapach i terminach rekrutacji, Informacje na stronie były aktualizowane i uzupełniane. Pojawiły się na niej informacje na temat odbywających się spotkań organizacyjnych z doradcą zawodowym. Dodatkowo promowano idee i korzyści płynące z uczestnictwa w projekcie, przedstawiono jego podstawowe założenia i cele projektu. Rekrutacja prowadzona była w sposób ciągły w Ośrodku Pomocy, podjęto i przez cały okres realizacji projektu kontynuowano współpracę z Powiatowym Urzędem Pracy w Dzierżoniowie oraz Urzędem Miasta gdzie rozprowadzono plakaty informacyjno-rekrutacyjne. Dzięki powyższym działaniom 80 osób zgłosiło deklarację uczestnictwa w projekcie. Ostatecznie osób rekomendowanych do projektu było 77, a ostateczną umowę z wykonawcą podpisało 40 osób, głównie klienci Ośrodka Pomocy Społecznej, co bez wątpienia przyczyni się do zapewnienia możliwości zatrudnienia części osób uczestniczących w projekcie. Ponadto w trakcie tworzenia przedsięwzięcia uczestnicy otrzymali stypendium, co również okresowo poprawiło kondycję finansową rodzin.

Innym sposobem zaktywizowania osób pozostających bez pracy było **zatrudnienie mieszkańców przy pracach interwencyjnych w zamian za spłatę zadłużenia**. Tutejszy Ośrodek rekrutował osoby wspólnie z Dzierżoniowskim Zakładem Budynków Mieszkalnych, które posiadały zadłużenia z tytułu nieopłacania czynszu w lokalach będących zasobami Gminy Miejskiej Dzierżoniowa. Ośrodek Pomocy Społecznej wydał 84 skierowania, nadal kontynuuje pracę 42 osoby. Zadłużenia w całości spłaciło 16 osób.

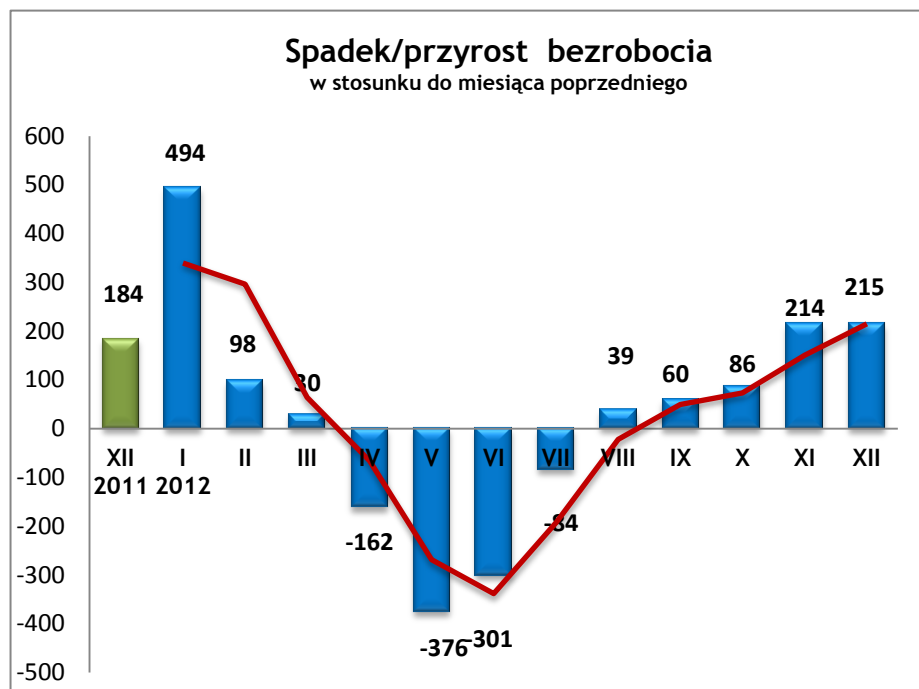
Bezrobocie jest od wielu lat czynnikiem, który bezpośrednio kształtuje sytuację w pomocy społecznej, większe bezrobocie przekłada się na większą liczbę klientów i zogniskowanie wielu problemów społecznych w rodzinie. Istotną rolę w kształtowaniu obecnego rynku pracy mają takie zjawiska gospodarcze, jak ogólna sytuacja gospodarcza kraju, kondycja podmiotów

gospodarczych, sytuacja demograficzna i ruch naturalny ludności, napływ i odpływ osób bezrobotnych.

Na koniec grudnia 2012 r. zarejestrowanych w PUP, jako osoby bezrobotne było 6 504 osób, tj. o 313 więcej niż w analogicznym okresie roku ubiegłego. Stopa bezrobocia na koniec 2012r. wyniosła 20, 2% osób aktywnych zawodowo (19, 3%) na koniec grudnia 2011).

Wykres 5: Przyrost bezrobocia, stan na grudzień 2012, źródło PUP Dzierżoniów (www.pupdzierzoniow.pl)

Źródło: PUP, www.pupdzierzoniow.pl

VI. Zadania realizowane przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Dzierżoniowie w ramach ustawy o pomocy społecznej

Szczegółowy opis zadań realizowanych w ramach ustawy o pomocy społecznej

Zadaniem pomocy społecznej jest wspieranie osób i rodzin w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb życiowych i umożliwienie im życia w warunkach odpowiadających godności człowieka. Wspieranie powyższe polega na udzielaniu pomocy:

- pracy socjalnej,
- rzeczowej,

- usługowej,
- poradnictwa,
- finansowej.

Świadczenia pieniężne przyznawane są z systemu pomocy społecznej pod warunkiem spełnienia jednocześnie dwóch kryteriów. Konieczne jest występowanie jednej z okoliczności wskazującej na trudną sytuację życiową tj. bezrobocia, niepełnosprawności, wielodzietności, potrzeby ochrony macierzyństwa, sieroctwa, bezdomności i innych wskazanych w ustawie o pomocy społecznej oraz spełnienie kryterium dochodowego.

Do dnia 30 września 2012 roku kryterium dochodowe ustalone dla celów pomocy społecznej wyniosło:

- na osobę samotnie gospodarującą - 477 zł,
- na każdą osobę w rodzinie - 351 zł.

Od 1 października 2012 r. - zgodnie z Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 17 lipca 2012 roku w sprawie zweryfikowanych kryteriów dochodowych oraz kwot świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej kryterium dochodowe ustalone dla celów pomocy społecznej wynosiło:

- na osobę samotnie gospodarującą - 542 zł,
- na każdą osobę w rodzinie - 456 zł.

Środki na realizację zadań pomocy społecznej, które dzieli się odpowiednio na zadania własne i zlecone, pochodzą z:

- budżetu Miasta,
- budżetu państwa.

Rodziny mogą mieć jeden lub wiele sprzężonych ze sobą problemów, uprawniających je do otrzymywania świadczeń pieniężnych i – w szczególności niepieniężnych.

W 2012 roku Ośrodek Pomocy Społecznej w Dzierżoniowie realizował następujące świadczenia pieniężne:

Świadczenia pieniężne

1) zasiłek okresowy

Świadczenie przysługuje na podstawie art. 38 ustawy o pomocy społecznej i adresowane jest do osób i rodzin bez dochodów lub o dochodach niższych niż ustawowe kryterium oraz zasobach pieniężnych niewystarczających na zaspokojenie niezbędnych potrzeb życiowych, zwłaszcza ze względu na długotrwałą chorobę, niepełnosprawność, bezrobocie, możliwość nabycia uprawnień do świadczeń z innych systemów zabezpieczenia społecznego.

W 2012 r. wysokość zasiłku okresowego wynosiła: 50% różnicy między kryterium dochodowym osoby samotnie gospodarującej a dochodem tej osoby; kryterium dochodowym rodziny a dochodem rodziny.

Kwota zasiłku okresowego nie może być niższa niż 20 zł. Okres, na jaki przyznane zostanie to świadczenie, ustala ośrodek pomocy społecznej na podstawie okoliczności sprawy. Wypłata zasiłku jest zadaniem własnym gminy, dotowanym z budżetu państwa.

W 2012 roku przyznano ww. świadczenia dla większej liczby osób w porównaniu z rokiem 2011, tj. dla 155 rodzin, przy czym liczba w rodzinach wyniosła 341 osób. Ogólna kwota przyznanego świadczenia była większa do roku poprzedniego i stanowiła 112.966 zł.

2) zasiłek celowy i specjalny zasiłek celowy

Jest świadczeniem fakultatywnym przyznawanym na podstawie art. 39 ustawy o pomocy społecznej na zaspokojenie niezbędnej potrzeby życiowej, a w szczególności na pokrycie części lub całości kosztów zakupu żywności, leków i leczenia, opału, odzieży, niezbędnych przedmiotów użytku domowego, drobnych remontów i napraw w mieszkaniu, a także kosztów pogrzebu. W 2012 roku z tej formy pomocy skorzystało więcej o 13 osób (w porównaniu z 2011 rokiem), którym przyznano decyzją świadczenia, bo 2.181 osobom, na łączną kwotę 1.238.020 zł.

W szczególnie uzasadnionych przypadkach, na podstawie art. 41 ustawy o pomocy społecznej, osobie albo rodzinie o dochodach przekraczających kryterium ustawowe może być przyznany specjalny zasiłek celowy - w wysokości nieprzekraczającej odpowiednio kryterium dochodowego osoby samotnie gospodarującej lub rodziny.

Zasiłek celowy – specjalny przyznawany jest w szczególności w rodzinach, gdzie przyczyną udzielenia pomocy, zgodnie a art. 7 ustawy o pomocy społecznej jest niepełnosprawność lub długotrwała/ ciężka choroba. W szczególności zasiłki celowe specjalne przyznawane są na leki i leczenie. W 2012 roku zasiłki celowe specjalne otrzymało 181 rodzin (tj. porównywalnie z rokiem ubiegłym więcej o ok. 60) na łączną kwotę 18578 zł.

3) zasiłek stały

Jest to świadczenie obligatoryjne (obowiązkowe) przysługujące na podstawie art. 37 ustawy o pomocy społecznej osobom całkowicie niezdolnym do pracy z powodu wieku lub niepełnosprawności i spełniającym kryterium dochodowe, stanowi uzupełnienie dochodu tych osób do kryterium ustawowego.

W 2012 roku zasiłki stałe wypłacono w kwocie większej o 63.244 zł w porównaniu do roku poprzedniego, tj. w kwocie 603.994 zł dla 168 rodzin. Różnica w wydatkach na ten cel dotyczyła przede wszystkim zmiany od 01-10-2012 roku wysokości zasiłków stałych, zgodnie z

Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 17 lipca 2012 roku w sprawie zweryfikowanych kryteriów dochodowych oraz kwot świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej.

Świadczenie niepieniężne

W 2012 roku Ośrodek Pomocy Społecznej w Dzierżoniowie realizował następujące **świadczenia niepieniężne**:

1) praca socjalna

Najbardziej znaczącą oraz powszechną formą pomocy, która nie zależy od dochodu, jaki posiada osoba czy też rodzina jest praca socjalna. W roku 2012 pracownicy socjalni objęli pracą socjalną 471 rodzin. W trakcie pracy z rodziną wiele rodzin pokonało szereg problemów odzyskując przez to możliwość lepszego funkcjonowania w środowisku społecznym. Są jednak rodziny, które wymagają zastosowania dodatkowych narzędzi w realizacji pracy socjalnej. Jednym z nich jest kontrakt socjalny, stanowiący swoistą umowę z klientem w oparciu, o którą udzielane jest wsparcie, przy jednoczesnym wykazaniu zaangażowania ze strony klienta. To rodzaj motywatora do przejęcia odpowiedzialności za swoje życie poprzez udział w rozwiązywaniu trudnej sytuacji życiowej. Praca socjalna to systematyczny kontakt z rodziną, szczególnie tą, w której występuje problem alkoholowy oraz przemoc. W sytuacji tych rodzin konieczny jest stały nadzór w celu zapewnienia poczucia bezpieczeństwa w szczególności dzieci najbardziej narażonych na skutki niewłaściwych zachowań rodziców. Kontynuujemy **monitoring rodzin dysfunkcyjnych** przy współpracy Komendy Powiatowej Policji w Dzierżoniowie; pracownicy socjalni wspólnie z dzielnicowymi odwiedzają rodziny w godzinach popołudniowych. Rodziny wieloproblemowe, osoby doznające przemocy monitorowane są w sposób szczególny przez Zespół ds. Asysty Rodzinnej. Wizyty w rodzinach odbywają się nie rzadziej niż raz w tygodniu.

2) poradnictwo specjalistyczne

Ośrodek Pomocy Społecznej umożliwia klientom oraz mieszkańcom Dzierżoniowa specjalistyczne wsparcie w zakresie porad prawnych oraz psychologicznych. W 2012r. z wolontarystycznych porad prawnych skorzystały 384 osoby. Byli to zarówno klienci Ośrodka Pomocy Społecznej jak też mieszkańcy miasta. Oczekiwali informacji głównie z zakresu prawa rodzinnego, karnego, prawa pracy. Wielu zgłaszających się to ofiary przestępstw spowodowanych na tle alkoholu i patologii społecznych.

Ponadto osoby wymagające interwencyjnego wsparcia psychologicznego mogą je otrzymać w siedzibie Ośrodka Pomocy Społecznej, bądź w przypadku osób dotkniętych dysfunkcją ruchu lub posiadających inne ograniczenia w dotarciu do Ośrodka Pomocy Społecznej, w miejscu zamieszkania. W roku 2012 udzielono 46 porad psychologicznych.

Tabela 5: Działania podejmowane przez pracowników socjalnych

Liczba rozpatrzonych wniosków o pomoc finansową i rzeczową	5424
Liczba osób objętych pracą socjalną	356
Liczba zawartych kontraktów socjalnych	76
Liczba rodzin dysfunkcyjnych objętych monitoringiem	28
Liczba osób, którym udzielono porad psychologicznych	45
Liczba osób, którym udzielono wolontarystycznie porad prawniczych	384
Liczba dzieci uczestniczących w imprezach i wycieczkach organizowanych przez pracowników socjalnych	13
Liczba rodzin, z którymi pracował asystent rodziny	23
Liczba spotkań interdyscyplinarnych	3
Liczba spotkań grupy roboczej zespołu interdyscyplinarnego	223
Liczba wydanych kart żywnościowych w ramach programu PEAD	148 kart dla 350 osób
Liczba osób bezdomnych obejmowanych pomocą OPS (pustostany, działki)	12
Liczba rodzin z problemem alkoholowym (dotyczy rodzin z dziećmi)	48
Liczba dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej na wniosek pracownika socjalnego skierowany do sądu	6
Liczba dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej interwencyjnie przy udziale pracownika socjalnego	1
Liczba rodzin, których dzieci zostały umieszczone w pieczy zastępczej w 2012r.	18
Liczba rodzin, które podjęły współpracę z asystentem rodziny	15
Liczba dzieci przebywających w pieczy zastępczej	104
Liczba rodzin, które odmówiły podjęcia współpracy z asystentem	13
Liczba rodzin, które nie rokują pomyślnie w kwestii powrotu dzieci do rodziny biologicznej (nie widzą możliwości przejęcia opieki)	55
Liczba dzieci, które powróciły do domu rodzinnego w 2012r.	8
Liczba rodzin, z którymi praca socjalna prowadzona jest w oparciu o plan pomocy rodzinie (opracowany wspólnie z rodziną)	11
Liczba grup wsparcia dla rodzin z problemami	3
Liczba rodzin, z którymi prowadzono pogłębioną pracę socjalną w oparciu o kontrakt socjalny oraz wsparcie finansowe na zasadach przewidzianych w ustawie o pomocy społecznej	17
Liczba zorganizowanych konferencji, prelekcji informacyjno – edukacyjnych przeznaczonych dla rodziców	2
Liczba rodzin objętych usługami opiekuńczymi, liczba programów na rzecz rodziny	103
Liczba prowadzonych akcji promujących znaczenie więzi społecznych	3
Liczba osób skierowanych na terapię odwykową	37
Liczba interwencji w rodzinach	38
Liczba rodzin wielodzietnych	66
Liczba osób dotkniętych problemem depresji i innych zaburzeń psychicznych	146
Liczba rodzin zagrożonych eksmisją	38
Liczba osób zgłoszonych do Powiatowego Urzędu Pracy celem aktywizacji zawodowej	155
Liczba osób, które podjęły zatrudnienie	64

Źródło: OPS, opracowanie własne

3) zapewnienie posiłku

Zadaniem pomocy społecznej o charakterze obligatoryjnym jest zapewnienie gorącego posiłku osobom tego pozbawionym. Pomoc w formie posiłku może być przyznana bezpłatnie:

1. jeżeli dochód osoby nie przekracza kryterium dochodowego, o którym mowa w art. 8 ustawy o pomocy społecznej, tj.:

do 30 września 2012 roku:

- kwoty 477, 00 złotych dla osoby samotnie gospodarującej,
- kwoty 351, 00 złotych dla osoby w rodzinie,

od 01 października 2012 roku:

- kwoty 542, 00 złotych dla osoby samotnie gospodarującej,
- kwoty 456, 00 złotych dla osoby w rodzinie,

Program wieloletni „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” funkcjonuje na podstawie ustawy z dnia 29.12.2005 roku o ustanowieniu programu wieloletniego „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” (Dz.U. nr 219, poz. 1706 z późn. zm.). Program przyjęty został na lata 2006-2009, przy czym na podstawie art. 17 ustawy z dnia 19.11.2009 roku o zmianie niektórych ustaw związanych z realizacją wydatków budżetowych, czas realizacji Programu przedłużono do 2013 roku. W ramach Programu są realizowane działania dotyczące w szczególności zapewnienia pomocy w zakresie dożywiania:

- dzieciom do 7 roku życia;
- uczniom do czasu ukończenia szkoły ponadgimnazjalnej;
- osobom i rodzinom znajdującym się w sytuacjach wymienionych w art. 7 ustawy z dnia 12-03-2004 roku o pomocy społecznej (Dz.U. nr 64, poz. 593 ze zm.) w szczególności osobom samotnym, w podeszłym wieku, chorym lub niepełnosprawnym;
- w formie posiłku, świadczenia pieniężnego na zakup posiłku lub żywności albo świadczenia rzeczowego w postaci produktów żywnościowych.

W programie przewidziano, że w przypadku braku możliwości zapewnienia posiłku lub, gdy przyznanie pomocy w formie posiłku byłoby nieuzasadnione z uwagi na sytuację osobistą lub rodzinną, może być przyznana pomoc w formie zasiłku celowego z przeznaczeniem na zakup posiłku lub żywności. Realizacja tej formy pomocy odbywała się głównie poprzez prowadzenie dożywiania dzieci w placówkach edukacyjnych oraz dożywiania w stołówce „Caritas” (także poprzez zasiłki jednorazowe).

Liczba osób korzystających z posiłku w 2012 roku wyniosła ogółem 548, w tym 319 dzieci, dożywianych w szkołach i przedszkolach. Ogólny koszt programu zamknął się kwotą 556.000 zł, w tym środki własne gminy wyniosły aż 262.000 zł, a dotacja z rządowego programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” wyniosła 294.000 zł.

Przykładem tych działań jest współpraca z Caritasem Diecezji Świdnickiej, która na zlecenie Gminy prowadzi Punkt Pomocy Środowiskowej, a do której OPS kieruje podopiecznych na posiłki (w roku 2012 roku z posiłków korzystało 229 osób, średnio w skali miesiąca to liczba 196 osób). W roku 2012 roku rozpoczęło pracę Towarzystwo Przyjaciół Dzieci, w którym z posiłków skorzystało 7 dzieci.

4) usługi opiekuńcze

Osobom, które ze względu na wiek, chorobę lub niepełnosprawność wymagają częściowej opieki i pomocy w zaspokajaniu niezbędnych potrzeb życiowych, mogą być przyznane usługi opiekuńcze świadczone w środowisku. Obejmują one pomoc w zaspakajaniu codziennych potrzeb życiowych, podstawową opiekę higieniczną, zaleconą przez lekarza pielęgnację oraz zapewnienie kontaktów z otoczeniem. Usługi opiekuńcze są zadaniami własnymi gminy o charakterze obowiązkowym.

Usługi opiekuńcze na terenie miasta Dzierżoniowa realizuje firma zewnętrzna wyłoniona w drodze przetargu. Od listopada 2011r. jest to Polski Czerwony Krzyż.

Usługi są realizowane od poniedziałku do niedzieli. Dni oraz godziny ich realizacji są ustalane pod kątem indywidualnych potrzeb klienta.

Od stycznia 2009 r. funkcjonuje w ramach struktury organizacyjnej Ośrodka Pomocy Społecznej w Dzierżoniowie zespół ds. usług opiekuńczych. Pracownicy zespołu obejmują pomocą wyłącznie środowiska objęte usługami opiekuńczymi, co pozwoliło widocznie podnieść, jakość kontaktów z klientami. W 2011r. zespół został wyróżniony przez Związek Miast Polskich w ramach konkursu „Lider zarządzania- usługi społeczne”.

Od lipca 2009r. zespół prowadzi także postępowania w sprawie skierowania do domu pomocy społecznej, obejmując tym samym kompleksowo problematykę osób starszych wymagających wsparcia z terenu naszego miasta.

Zespół opracował i wdrożył do realizacji [standardy w zakresie usług opiekuńczych](#), co jest zadaniem fakultatywnym, realizowanym np. w naszym powiecie wyłącznie przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Dzierżoniowie. W roku 2012 zarządzeniem Dyrektora OPS został powołany zespół, który dokonał ewaluacji powyższych standardów, gdyż po trzech latach funkcjonowania wymagały one dostosowania do wciąż dynamicznie rozwijającego się rynku usług skierowanych do osób starszych.

Raz do roku na przełomie czerwca i lipca zespół ds. usług opiekuńczych przeprowadza wśród klientów badania ankietowe dotyczące satysfakcji ze świadczonych usług. Również w roku 2012 powyższe badania zostały przeprowadzone. Ich wyniki zostały zamieszczone na stronie internetowej Ośrodka Pomocy Społecznej w Dzierżoniowie. W porównaniu z poprzednimi badaniami poziom satysfakcji wyraźnie wzrósł, co tylko daje nam powody sądzić, że praca zespołu ds. usług opiekuńczych daje wymierne efekty.

Od czerwca 2011r. obowiązuje nowa uchwała w sprawie odpłatności za usługi opiekuńcze. Obniżyła ona odpłatność ponoszoną przez naszych seniorów o 5 %. Powyższa uchwała zwalniała osoby po 90 roku życia z odpłatności bez względu na posiadany dochód. Spowodowało to, iż osoby do tej pory korzystające z prywatnych, odpłatnych usług zgłosiły się do nas po tę formę pomocy. Podobnie osoby, które z uwagi na finanse ograniczały liczbę godzin usługowych. Ponieważ po zmianie uchwały zobowiązane były do niższej odpłatności zawnioskowały o większą ich liczbę. Ze znacznym wzrostem kosztów na usługi bezpłatne tutaj. Ośrodek wystąpił o ograniczenie ilości bezpłatnych usług opiekuńczych do 60 godzin miesięcznie. Powyższa zmiana została wprowadzona w życie uchwałą Rady Miasta Dzierżoniowa i obowiązuje od lipca 2012r.

Tabela 6: Usługi opiekuńcze - zestawienie wydatków, porównanie

rok	2010	2011	2012
Wydatki podopiecznych	99 101	87 034	83 625
Wydatki OPS	164 272	206 694	242 266
Łącznie	263 374	293 728	325891
Średnia liczba godzin w miesiącu	2551	2846	2785
Średnia liczba podopiecznych w miesiącu	71	71	71
Liczba osób mających bezpłatne usługi (dochód poniżej kryterium dochodowego)	2	2	4
Liczba osób po 90 roku życia, korzystających z usług	4	10	13
Cena jednej godziny usługowej	Od 1.01.2010 (PCK) 8, 6 zł	8, 60 zł	Od 01.01.2012r. (PCK) 9, 75 zł

Źródło: OPS, opracowanie własne

Przejęcie usług opiekuńczych przez zespół zadaniowy pozwoliło na prowadzenie intensywnej pracy socjalnej z klientami oraz ich rodzinami. Skupienie problematyki osób starszych spowodowało określanie także innych niż usługi opiekuńcze metod wsparcia osoby starszej w środowisku, co wyłożyło w niewielkim stopniu, lecz zawsze na ograniczenie osób korzystających z usług.

Praca zespołu została od 2010r. rozszerzona o prowadzenie **monitoringu** środowisk niekorzystających lub rezygnujących z usług opiekuńczych jednak z racji wieku, samotności oraz stanu zdrowia środowisk wymagających nadzoru. Monitoring to wizyta przynajmniej raz w

miesiącu, z której sporządzana jest notatka służbowa. Pozwala to na zbudowanie zaufania pomiędzy pracownikiem socjalnym, a potencjalnym klientem jeszcze przed objęciem usługami opiekuńczymi. Niweluje to także poczucie osamotnienia, ponieważ ktoś wykazuje zainteresowanie losem osoby starszej. Z perspektywy dwóch lat prowadzenia monitoringu widzimy, iż taka forma pomocy jest niezwykle istotna gdyż pozwala zapobiegać sytuacjom kryzysowym i

interweniować na czas.

Liczba **zgłoszeń** o potrzebie rozeznania sytuacji osoby starszej pod kątem pomocy usługowej przyjętych w 2012r. przez zespół to 72 (17 zgłoszeń pochodziło z przychodni zdrowia lub szpitala, 22 od osób obcych, sąsiadów, 10 od pracowników socjalnych z rejonów, 5 - z komendy powiatowej policji, a pozostałe pochodziły od członków rodziny). Żadne z tych zgłoszeń nie zakończyło się objęciem usługami opiekuńczymi, a jedynie wizytami w środowisku i pracą socjalną. **Liczba zgłoszeń wyraźnie wzrosła w porównaniu z rokiem ubiegłym** gdzie było ich 57. Jednak w tym przypadku jest to pozytywne, ponieważ oznacza, że społeczeństwo nie pozostaje objęte na osoby starsze i samotne w swoim otoczeniu. Natomiast cykliczne apele wystosowywane przez tut. Ośrodek do mieszkańców Dzierżoniowa dają efekt.

W ramach czteroletniej już pracy zespołu ds. usług opiekuńczych warto podkreślić pozytywny aspekt współpracy ze służbą zdrowia ze szczególnym naciskiem na przychodnie miejskie funkcjonujące na terenie Dzierżoniowa. Ścisła, bezpośrednia współpraca lekarza pierwszego kontaktu i pracownika socjalnego oraz znajomość wzajemnych kompetencji i możliwości pozwala na sprawniejszą pracę i organizację pomocy osobom starszym i samotnym.

Statystyka z 2012r.:

Ilość nowych środowisk objętych usługami opiekuńczymi w 2012r. – 36

Ilość środowisk objętych usługami opiekuńczymi łącznie w 2012r. - 100

Ilość środowisk aktualnie korzystających z usług opiekuńczych (I.2013) – 64

Liczba osób objętych monitoringiem – 18 środowisk

Szkolenia, w których uczestniczyli pracownicy zespołu ds. usług opiekuńczych: „Pomoc społeczna 2012”, „Praca z trudnym klientem”, „ Środowiskowa praca socjalna - narzędzia i

instrumenty pracy ze społecznością lokalną”, „ Superwizja ”, „Ustawa o ochronie zdrowia psychicznego”.

5) domy pomocy społecznej

W przypadku, gdy nie można zapewnić osobie niezbędnej pomocy w formie usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania, osobie starszej przysługuje prawo do umieszczenia w domu pomocy społecznej. Dom Pomocy Społecznej świadczy usługi bytowe, opiekuńcze, wspomagające i edukacyjne, wobec powyższego podstawą do przyjęcia osoby starszej do DPS są niepełnosprawność i trudna sytuacja socjalno-bytowa.

Tabela 7: Domy pomocy społecznej- zestawienie wydatków, porównanie

rok	2010	2011	2012
Wydatki OPS na DPS (łącznie)	664 203	828 713	834 624
Średnia dopłata OPS (gminy) do pobytu jednej osoby	1729	1770	1885
Liczba przebywających na dzień 31 grudnia	34	40	38
Liczba oczekujących na miejsce	3	0	1
Liczba podpisanych umów na dopłatę do pobytu członka rodziny w DPS	6	2	4
Koszt miesięcznego pobytu w Domu Pomocy Społecznej w Bielawie jednej osoby	2 535, 00 zł	2608, 00 zł	2 778, 00 zł
Wzrost cenowy		73, 00 zł	170, 00 zł
Liczba decyzji odmownych	2	4	3
Czas oczekiwania na miejsce	6m-c	1m-c	ok.1 roku (dla osób psychicznie chorych)

Źródło: OPS, opracowanie własne

Na przedstawionym zestawieniu widać, iż z roku na rok **wzrasta koszt gminy za pobyt klienta w domu pomocy społecznej**. Powoduje to coroczny wzrost kosztów pobytu w DPS ustalany przez organy prowadzące placówki (starostwa), przy pozostających na tym samym poziomie dochodach osób umieszczanych (podwyższanych jedynie coroczną niewielką waloryzacją). W chwili obecnej tj. od stycznia 2012r. koszt pobytu w Domu Pomocy Społecznej w Bielawie, gdzie trafia większość naszych klientów (24 osoby na 38 przebywające) wynosi 2778 zł.

Ustawa o pomocy społecznej określa, iż koszt pobytu w domu pomocy społecznej dzielony jest pomiędzy osobę umieszczaną, rodzinę oraz Gminę. W praktyce główny ciężar utrzymania osoby w DPS spada jednak na Gminę. Nawet, jeśli rodzina zadeklaruje się ponosić odpłatność to ostatecznie się z tego wycofuje. Główny problem wówczas stanowi egzekwowanie zwrotu wydatków poniesionych zastępczo przez Gminę. Ośrodek Pomocy Społecznej nie posiada instrumentów prawnych do skutecznego egzekwowania tych należności, które zasiliłyby przecież budżet Gminy. Osoby skierowane do domu pomocy społecznej bardzo często pozostawiają swój majątek w postaci mieszkania. OPS nie może oczekiwać i wymagać sprzedaży mieszkania, aby z w ten sposób osoba uzyskała dodatkowe środki finansowe na opłatę pobytu. Nawet, jeśli osoba dobrowolnie zdecyduje się na sprzedaż mieszkania ustawa o pomocy społecznej dopuszcza doliczenie uzyskanej kwoty jedynie przez rok, podczas gdy średni pobyt w domu pomocy społecznej w Gminie Dzierżoniów wynosi ok. 8 lat. W ciągu ostatnich 5 lat Ośrodek Pomocy Społecznej w Dzierżoniowie tylko raz miał sytuację, gdy osoba sprzedała mieszkanie i przez rok sama finansowała sobie pobyt w DPS. Generalnie osoby przepisują mieszkania na członków rodziny lub osoby obce i wówczas Ośrodek Pomocy Społecznej nie ma żadnych prawnych możliwości, aby odzyskiwać wniesione opłaty. Choć ustawa o pomocy społecznej dopuszcza egzekwowanie należności z masy spadkowej osoby, to jednak w praktyce dochodzi do tego niezwykle rzadko. Po pierwsze osoby z reguły nie posiadają majątku, a jeśli już takowy mają niesie to ze sobą obowiązek uiszczenia kosztów sądowych np. wniesienia o sprawę spadkową, na które to Ośrodek Pomocy Społecznej nie posiada środków. Tym bardziej, że nigdy nie ma pewności, że poniesione koszty uda się odzyskać.

Ośrodek Pomocy Społecznej w Dzierżoniowie stara się, aby w możliwy prawnie sposób egzekwować od rodzin, chociaż dobrowolne wpłaty, jeśli w myśl ustawy o pomocy społecznej osoby są z niej zwolnione (tj. dochód na osobę w rodzinie nie przekracza 300% kryterium dochodowego, czyli 1368 zł). I tak w 2012r. podpisano 2 umowy na pełną dopłatę do kosztów pobytu osoby w domu pomocy społecznej oraz 3 umowy na dobrowolne częściowe dopłaty.

Podobnie jak w roku ubiegłym [utrzymuje się liczba się osób umieszczanych w DPS bez zgody](#), czyli z postanowienia sądu. Dotyczy to głównie seniorów zaburzonych psychicznie, gdzie brak jest możliwości świadczenia usług w miejscu zamieszkania. Dla porównania w latach ubiegłych była to średnio jedna osoba w skali roku. W roku 2011 z postanowienia sądu umieszczone w domach pomocy społecznej zostały 4 osoby i podobnie, w 2012r. także były to 4 osoby, w tym 2 musiały trafić do placówek specjalistycznych przeznaczonych dla osób z zaburzeniami psychicznymi.

Liczba osób umieszczonych w placówkach całodobowych typu DPS pozostaje na podobnym poziomie jak w roku ubiegłym tj. 8 osób. Zwiększyła się natomiast liczba osób wnioskujących o tę formę. Jednak pracownicy zespołu ds. usług opiekuńczych starają się szukać innych alternatywnych rozwiązań traktując wydanie skierowania do DPS, jako rozwiązanie ostateczne. Wynikiem, czego 3 osoby zrezygnowały z wniesionego podania o umieszczenie w DPS, natomiast 3 kolejne osoby otrzymały decyzje odmawiające umieszczenia w DPS. Rodziny

umieszczają także swoich seniorów w prywatnych DPS. W roku 2012 rozpoczął swoją działalność Dom Pomocy Społecznej w Rościszowie. Jest to prywatna placówka, która również ma uprawnienia, aby przyjmować osoby z zaburzeniami psychicznymi. Koszt pobytu wynosi 2500 tyś.

W dalszym ciągu utrzymuje się tendencja ograniczająca czas oczekiwania osób na miejsce w placówce całodobowej przeznaczonej dla osób starszych. W szczególności cieszy nas tendencja dotycząca placówek dla osób z zaburzeniami psychicznymi, gdzie okres od kilku do kilkunastu lat skrócił się do ok. 1 roku. Z uwagi na ogólnokrajowy problem w tym zakresie Gminy prowadzące domy pomocy społecznej starają się tworzyć oddziały dla osób z zaburzeniami. Taki oddział powstał przy Domu Pomocy Społecznej w Bystrzycy.

6) specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi

Praca zespołu ds. usług opiekuńczych w środowiskach osób starszych naszego miasta ujawniło poważny problem wzrastającej liczby osób starszych z zaburzeniami psychicznymi. Osoby te wymagają usług specjalistycznych świadczonych w miejscu zamieszkania, prowadzonych przez osoby ze specjalistycznym przygotowaniem zawodowym. W chwili obecnej Ośrodek Pomocy Społecznej w Dzierżoniowie nie świadczył takich usług. Należą one do zadań zleconych. Zespół po merytorycznym przygotowaniu się do organizacji usług specjalistycznych dla osób z zaburzeniami psychicznymi oraz przeprowadzeniu badań w środowisku wystąpił w 2010r., 2011r. oraz 2012r. do urzędu wojewódzkiego o zabezpieczenie środków finansowych na ten cel.

Dopiero w połowie roku 2012r. otrzymaliśmy niespodziewanie 50% środków, o które wnioskowaliśmy, pomimo wcześniejszej odmowy sfinansowania tego zadania przez urząd wojewódzki. Pozwoliło to nam na realizację tego zadania jednak w niewielkim stopniu w porównaniu z potrzebami w tym zakresie. Ogłoszono przetarg na świadczenie powyższych usług, gdzie cena usługi była jedynym kryterium oceny oferty. Przetarg wygrał Polski Czerwony Krzyż oferując cenę 13 zł za godzinę usługową. Usługami opiekuńczymi zostało objętych 6 osób w terminie od 1 czerwca do 31 grudnia 2012r.

Tabela 8: Specjalistyczne usługi opiekuńcze- zadania zlecone:

	Rok 2012
Liczba osób objętych usługami	6
Średnia liczba godzin w miesiącu	346
Liczba godzin ogółem	2076
koszt	26 988 zł

Cena jednej godziny usług specjalistycznych	13, 00 zł
---	-----------

Źródło: OPS, opracowanie własne

Oczywiście będziemy kontynuować realizację tego zadania w roku kolejnym uzależniając jego zakres o otrzymanych środkach na ten cel.

7) sprawienie pogrzebu

Sprawienie pogrzebu jest zadaniem własnym gminy o charakterze obowiązkowym. W 2012 roku sprawiono pogrzeb dla 4 osób na kwotę ogółem 7.352 zł.

8) bony i opał w naturze

Pomoc na zakup opału w formie niepieniężnej udzielenia jest w szczególności rodzinom dysfunkcyjnym, w których istnieje prawdopodobieństwo zmarnotrawienia przyznanej pomocy. Rodziny mają do wyboru składki opału na terenie Dzierżoniowa oraz skład opału w Pieszycach, gdzie mogą zrealizować przyznaną pomoc.

OPS w 2012 roku udzielił pomocy w formie niepieniężnej, z przeznaczeniem na zakup opału dla 612 rodzin, na łączną kwotę 161.462,22 zł. Średni zasiłek udzielony na ten cel wyniósł 263, 83 zł.

Rodziny korzystające z pomocy OPS otrzymują także pomoc w formie bonów żywnościowych oraz bonów towarowych – zasiłek celowy jednorazowy wypłacany w formie niepieniężnej. Pomoc w tej formie przyznawana jest rodzinom, które nie potrafią prawidłowo dysponować środkami materialnymi i przyznaną pomoc przeznaczają na cele niezwiązane z niezbędnymi potrzebami rodziny, zwłaszcza z zakupem żywności, środków higieny czy artykułów chemicznych. Od 2009 roku klienci OPS mogą korzystać z 4 wyznaczonych sklepów, w celu realizacji bonów żywnościowych i towarowych.

W 2012 roku OPS udzielił 342 świadczeń w formie bonów żywnościowych, tj. świadczeń, na łączną kwotę 68.450,79 zł. Średni zasiłek wypłacony w formie niepieniężnej, w postaci bonów żywnościowych wyniósł 200, 15 zł.

W 2012 roku OPS udzielił aż 128 świadczeń w formie bonów towarowych, na łączną kwotę 6458, 50 zł. Średni zasiłek wypłacony w formie bonów towarowych wyniósł 50, 45 zł.

9) udzielenie schronienia

W roku 2012 udzielono schronienia dla 20 osób w tym dla jednego dziecka, koszt ww. świadczeń wyniósł 67.321 zł. Udzielenie schronienia następuje przez przyznanie tymczasowego miejsca noclegowego w noclegowniach, schroniskach, domach dla bezdomnych i innych miejscach do tego przeznaczonych. Współpracujemy z 11 instytucjami do tego przeznaczonymi, tj.:

L.p.	Nazwa placówki	Liczba klientów tut., OPS, którym udzielono pomocy
1.	Towarzystwo Pomocy im. Św. Brata Alberta Koło w Świdnicy	11
2.	Przytulisko dla Bezdomnych im. Św. Brata Alberta w Częstochowie	1 (osoba została przeniesiona do Świdnicy)
3.	Koło Bielickie Towarzystwa Pomocy im. Św. Brata Alberta	1
4.	Schronisko dla Kobiet i Matek z Dziećmi we Wrocławiu	1
5.	Towarzystwo Pomocy im. Św. Brata Alberta Koło Miechowskie	1
6.	Dom Samotnych Matek z Dziećmi Monar-Markot w Tuchowie	2, w tym 1 dziecko
7.	Dom dla Osób Bezdomnych i Najuboższych w Kędzierzynie-Koźlu	2, w tym 1 dziecko (osoby zostały przeniesione do Tuchowa)
8.	Chrześcijańska Misja Pomocy Ludziom Uzależnionym "Nowa Nadzieja" w Bielawie	2, w tym 1 osoba została przeniesiona do Świdnicy
9.	Dom dla Osób Bezdomnych i Najuboższych Monar-Markot w Wałbrzychu	1
10.	Schronisko dla Bezdomnych Mężczyzn im. Św. Brata Alberta w Szczodrem	1
11.	Chrześcijańskie Stowarzyszenie Dobroczynne Oddział terenowy Niewiadom	1
RAZEM		20 osób

Źródło: OPS, opracowanie własne

10) zadania wynikające z ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych

Prawo do świadczeń zdrowotnych mają osoby, które spełniają kryterium dochodowe określone w ustawie o pomocy społecznej. Potwierdza się je decyzją administracyjną, ważną 90 dni od dnia złożenia wniosku. W przypadku udzielania świadczeń w stanie nagłym termin liczony jest od dnia rozpoczęcia udzielania świadczeń zdrowotnych. W 2012 r. wydano decyzję dla 25 osób.

11) stypendia socjalne

Od sierpnia 2010 roku OPS w Dzierżoniowie realizuje zadania z zakresu przyznawania i wypłacania stypendiów i zasiłków szkolnych. W roku 2012 złożonych zostało 156 wniosków o stypendia szkolne. Udzielono pomocy 290 osobom, wydano 15 decyzji odmownych, a 3 wnioski pozostawiono bez rozpatrzenia z powodu nieuzupełnienia wymaganych dokumentów. Wypłacono 73.042,55 zł, z tego 58.434,04 z budżetu państwa, a 14.608,51 z budżetu miasta. Zadanie realizowane jest w oparciu o ustawę o systemie oświaty.

VII. Zadania realizowane przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Dzierżoniowie w ramach ustawy o dodatkach mieszkaniowych

Dodatek mieszkaniowy jest formą pomocy państwa dla osób, które nie są w stanie pokryć kosztów związanych z utrzymaniem mieszkania.

Dodatki mieszkaniowe przyznawane są na podstawie ustawy z dnia 21 czerwca 2001 r. o dodatkach mieszkaniowych (Dz. U. Nr 71 poz. 734, z późn. zm.)

Wypłata dodatków mieszkaniowych jest obowiązkowym zadaniem gminy, realizowanym przez Ośrodek Pomocy Społecznej. Dodatek mieszkaniowy ma na celu zmniejszenie wysokich kosztów związanych z utrzymaniem mieszkania, ponoszonych przez osoby o najniższych dochodach.

Podstawowe wymogi uprawniające do otrzymania dodatku mieszkaniowego, które należy spełniać to:

- posiadać tytuł prawny do zajmowanego mieszkania,
- dochód na osobę w gospodarstwie domowym w okresie trzech miesięcy poprzedzających datę złożenia wniosku nie może być większy niż:
 - 175 % kwoty najniższej emerytury w gospodarstwie jednoosobowym,
 - 125 % kwoty najniższej emerytury w gospodarstwie wieloosobowym;
- powierzchnia użytkowa mieszkania nie może przekraczać dopuszczalnej powierzchni normatywnej tj.:

	Powierzchnia normatywna	Ustępstwa dopuszczone w ustawie	
Dla 1 osoby	35 m2	+ 30% = 45, 50 m2	+ 50% = 52, 50 m2
Dla 2 osób	40 m2	+ 30% = 52, 00 m2	+ 50% = 60, 00 m2
Dla 3 osób	45 m2	+ 30% = 58, 50 m2	+ 50% = 67, 50 m2
Dla 4 osób	55 m2	+ 30% = 70, 50 m2	+ 50% = 82, 50 m2
Dla 5 osób	65 m2	+ 30 = 84, 50 m2	+ 50% = 97, 50 m2
Dla 6 osób	70 m2	+ 30% = 91, 00 m2	+ 50% = 105, 00 m2

Dodatek mieszkaniowy przysługuje, gdy powierzchnia użytkowa lokalu mieszkalnego nie przekracza normatywnej powierzchni o więcej niż: 30 % albo 50 % pod warunkiem, że udział powierzchni pokoi i kuchni w powierzchni użytkowej tego lokalu nie przekracza 60%.

Normatywną powierzchnię powiększa się o 15 m², jeśli w lokalu mieszkalnym zamieszkuje osoba niepełnosprawna poruszająca się na wózku inwalidzkim lub osoba niepełnosprawna, jeśli niepełnosprawność wymaga zamieszkiwania w oddzielnym pokoju. wymagane stosowne orzeczenie o niepełnosprawności z wpisem o uprawnieniu do dodatkowej powierzchni. Wyjątek stanowią orzeczenia wydane do 22 listopada 2004r., wówczas należy dołączyć zaświadczenie lekarskie o wymogu zamieszkiwania w oddzielnym pokoju. Kryteria kwalifikujące do przyznania dodatku mieszkaniowego od 01.03.2012r. - najniższa emerytura wynosi 799, 18 zł.

Wysokość dodatku stanowi różnicę między wydatkami przypadającymi na normatywną powierzchnię zajmowanego lokalu a kwotą, którą powinna opłacić osoba ubiegająca się o dodatek z własnych dochodów. Dodatek mieszkaniowy przyznawany jest na okresy 6-miesięczne.

W 2012 roku przyjęto i rozpatrzono **1 726 wniosków** o dodatek mieszkaniowy.

Liczba wydanych decyzji:

- przyznających – **1 586**
- odmownych – **85**
- wniosków pozostawionych bez rozpatrzenia – **49**
- umorzone postępowanie - **6**

Z powodu nieopłacania na bieżąco należności za zajmowany lokal mieszkalny wstrzymano wypłatę dodatku mieszkaniowego w przypadku **43** gospodarstw domowych., z czego w **27** przypadkach wypłatę wznowiono po uregulowaniu należności.

W 2012 roku wypłacono **8 796 dodatków** mieszkaniowych z tego w zasobie:

- gminnym 4 078 w kwocie 639 120, 37 zł.
- spółdzielczym 2 106 w kwocie 275 250, 33 zł.
- wspólnot mieszkaniowych 2 394 w kwocie 305 767, 07 zł.
- prywatnym 16 w kwocie 943, 35 zł.
- DTBS 159 w kwocie 29 389, 32 zł.
- innym 43 w kwocie 5 417, 00 zł.

Łączna kwota wypłaconych dodatków mieszkaniowych za rok 2012 – 1 255 887, 44 zł.

Porównując kwoty wypłaconych dodatków mieszkaniowych za rok 2011 oraz 2012 - kwoty te w 2012 roku wzrosły w porównaniu do poprzedniego o 53 537, 99 zł.
2011 – 1 202 349,45 zł; 2012 – 1 255 887, 44 zł.

Jak widać z przedstawionego powyżej zestawienia łączna kwota wypłaconych dodatków w poszczególnych latach przybrała tendencję wzrostową. Podyktowane jest to na pewno podwyżkami wydatków na lokale mieszkalne jak i podwyżką ceny energii elektrycznej, na której podstawie wyliczany jest ryczałt. Ponadto w ostatnim roku dało się zauważyć, iż z dodatku mieszkaniowego korzystają głównie rodziny o najniższych dochodach oraz trudnej sytuacji finansowej (kwalifikuje się mniej osób, ale te, które otrzymują dodatek mają taką sytuację dochodową i takie wydatki na lokal, że otrzymują wyższe dodatki).

Ponadto z dodatku mieszkaniowego w 2012r. zaczęły korzystać rodziny, które wcześniej były pozbawione możliwości korzystania z w/w dopłaty ze względu na zaległości czynszowe. Z uwagi na fakt, iż od 2012r. DZBM Dzierżoniów umożliwił tym rodzinom odpracowywanie długu, rodziny te ponownie mogły ubiegać się o dodatek mieszkaniowy.

VIII. Zadania realizowane przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Dzierżoniowie w ramach ustawy o świadczeniach rodzinnych

Ogólna charakterystyka

Aktualny system świadczeń rodzinnych został wprowadzony 1 maja 2004 r. Podstawę prawną systemu stanowi ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. z 2006 r. Nr 139, poz. 992 z późn. zm.).

Zgodnie z ustawą o świadczeniach rodzinnych **świadczeniami rodzinnymi** są:

- 1) zasiłek rodzinny oraz dodatki do zasiłku rodzinnego,
- 2) świadczenia opiekuńcze: zasiłek pielęgnacyjny i świadczenie pielęgnacyjne,
- 3) dwa rodzaje zapomóg związanych z urodzeniem się dziecka.

Obok posiadania dziecka na utrzymaniu, głównym kryterium uprawniającym do świadczeń rodzinnych jest przeciętny miesięczny dochód, w przeliczeniu na osobę w rodzinie, z roku kalendarzowego poprzedzającego okres zasiłkowy. Kryterium dochodowe dotyczy dochodu netto, tj. po odliczeniu podatku dochodowego i składek na ubezpieczenie społeczne oraz na ubezpieczenie zdrowotne i wynosi od listopada 2012 r. 539 zł na osobę lub 623 zł na osobę, jeśli w rodzinie wychowuje się dziecko niepełnosprawne. Określone w ustawie kryterium dochodowe powinny spełnić rodziny ubiegające się o zasiłek rodzinny oraz dodatki do niego. Niezależnie od wysokości dochodu rodziny przyznawane są: świadczenie pielęgnacyjne oraz zasiłek pielęgnacyjny.

Świadczenia rodzinne przyznawane są na okres zasiłkowy, który – w stanie prawnym obowiązującym od 2009 roku - oznacza okres od 1 listopada do 31 października następnego roku kalendarzowego.¹ Przy ustalaniu uprawnień do świadczeń rodzinnych brane są pod uwagę dochody osiągnięte w roku poprzedzającym okres zasiłkowy. W przypadkach określonych w ustawie dochód ten pomniejsza się o dochód utracony lub powiększa o dochód uzyskany po roku kalendarzowym poprzedzającym okres zasiłkowy.

System świadczeń rodzinnych oparty jest o zasadę pomocniczości, uwzględniającą regułę, że osobami w pierwszej kolejności zobowiązanymi do łżenia na utrzymanie dzieci są ich rodzice. W przypadku, gdy ich środki i uprawnienia są niewystarczające do wychowania i utrzymania dzieci, przysługuje pomoc państwa w postaci świadczeń rodzinnych. W sytuacji osób samotnie wychowujących dzieci oznacza to konieczność zasądzenia alimentów na rzecz dziecka od drugiego z rodziców.

Aby skorzystać z dodatków do zasiłku należy przede wszystkim mieć prawo do zasiłku rodzinnego. Ponadto, do każdego z dodatków wymagane jest spełnienie dodatkowych warunków związanych z tytułem (powodem) przyznania dodatku. Jednocześnie można pobierać kilka rodzajów dodatków.

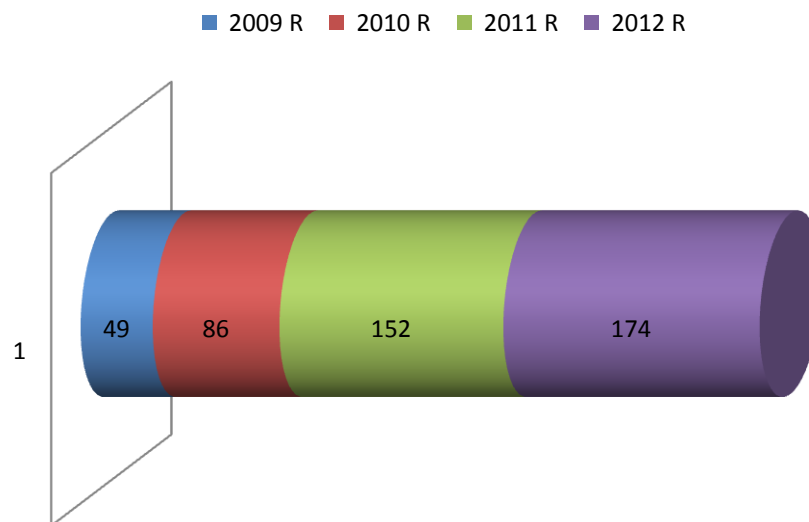
Innymi świadczeniami przyznawanymi na mocy w/w ustawy są świadczenia opiekuńcze tj.:

¹ Ustawą z dnia 17 października 2008 r. o zmianie ustawy o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. Nr 223, poz.1456) okres zasiłkowy został przesunięty o 2 miesiące. Oznacza to, iż okres zasiłkowy 2008/2009 obejmował okres od 1 września 2008 r. do 31 października 2009 r., natomiast kolejny obejmuje o Ustawą z dnia 17 października 2008 r. o zmianie ustawy o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. Nr 223, poz.1456) okres zasiłkowy został przesunięty o 2 miesiące. Oznacza to, iż okres zasiłkowy 2008/2009 obejmował okres od 1 września 2008 r. do 31 października 2009 r., natomiast kolejny obejmuje okres od 1 listopada 2009 r. do 31 października 2010 r.

- zasiłek pielęgnacyjny, – który przysługuje na dziecko do 16 roku życia, które ma orzeczoną niepełnosprawność; osobie powyżej 16 lat, jeśli ma orzeczenie o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, która powstała przed 21 rokiem życia; oraz osobie, która ukończyła 75 lat i nie pobiera dodatku pielęgnacyjnego w ZUS. Prawo do zasiłku pielęgnacyjnego przysługuje bez względu na dochód i jest przyznawane do końca ważności orzeczenia.
- świadczenie pielęgnacyjne przysługuje osobom, na których ciąży obowiązek alimentacyjny, a także matce, ojcu i opiekunowi faktycznemu dziecka, jeżeli rezygnuje z zatrudnienia lub nie podejmuje zatrudnienia w związku z koniecznością opieki nad dzieckiem legitymującym się orzeczeniem o niepełnosprawności łącznie ze wskazaniem: konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji oraz konieczności stałego współudziału, na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji, albo osoba legitymująca się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności. Prawo do w/w świadczenia przysługuje bez względu na dochód i jest przyznawane do końca ważności orzeczenia (stan prawny na grudzień 2012 r.)

Należy zaznaczyć, że w 2012 roku w związku z wprowadzeniem zmian w ustawie o świadczeniach rodzinnych (w styczniu 2010 r.) dotyczących świadczenia pielęgnacyjnego tj. rozszerzenie katalogu osób uprawnionych - wzrosła liczba osób pobierających w/w świadczenie tj.

Wykres 6: Liczba osób pobierających świadczenie pielęgnacyjne-zestawienie:

Źródło: OPS, opracowanie własne

Ponadto niejasne przepisy w tym zakresie, które zawierały wiele luk pozwalały przyznać to świadczenie osobom, które w rzeczywistości wcale nie sprawowały opieki nad niepełnosprawnym członkiem rodziny – w związku z tym - w celu wykluczenia takich sytuacji – pracownicy tut. OPS przeprowadzali rozeznanie sytuacji wnioskodawcy i osoby, którą się opiekuje w miejscu zamieszkania.

Od stycznia 2013 r. przepisy w tym zakresie uległy zmianie i dodatkowo wprowadzono nowe świadczenie – specjalny zasiłek opiekuńczy.

Rada Ministrów w dniu:

- 27 grudnia 2011 r., przyjęła uchwałę Nr 234/2011
- 9 maja 2012 r., przyjęła uchwałę Nr 75/2012
- 25 czerwca 2012 r., przyjęła uchwałę Nr 1041/2012 ustanawiające rządowy program wspierania niektórych osób pobierających świadczenie pielęgnacyjne. Zgodnie z w/w uchwałami osoby mające w 2012 r. prawo do świadczenia pielęgnacyjnego na dzieci na podstawie ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. z 2006 r., Nr 139, poz. 992, z późn. zm.), otrzymały **dodatkowe świadczenie w wysokości 100 zł miesięcznie. W 2012 r. wypłacono 722 dodatków na kwotę 72 200, 00 zł.**

Podkreślenia wymaga, iż realizacja w/w rozporządzeń dot. dodatków do świadczenia pielęgnacyjnego - polegająca na informowaniu klientów, iż mogą się o takie świadczenie ubiegać, przyjmowanie wniosków, przeprowadzenie postępowania, wydanie decyzji, dostarczenie decyzji klientowi, wypłata świadczeń (procedura powtarzana średnio, co 3 miesiące) - wykonywana była przez tut. Dział bezpłatnie, ponieważ w/w świadczenie było realizowane w ramach rządowego programu, toteż nie otrzymaliśmy 3% z tych wypłaconych świadczeń.

Zmiany przepisów, dot. świadczeń rodzinnych obowiązujące w 2012 r.:

- W dniu 1 stycznia 2012 r. weszły w życie nowe przepisy wykonawcze do ustawy z dnia 28 listopada, 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz. u. z 2006 r. Nr 139, poz. 992, z późn. zm.) tj. rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 27 grudnia 2011 r. w sprawie sposobu i trybu postępowania w sprawach o świadczenia rodzinne (Dz. U. Nr 298, poz. 1769). Rozporządzenie to określa m.in. nowe wzory wniosków, zaświadczeń i oświadczeń do wniosku o ustalenie prawa do świadczeń rodzinnych.
- W dniu 29 września 2011 r. została ogłoszona ustawa z dnia 19 sierpnia 2011 r. o zmianie ustawy o świadczeniach rodzinnych oraz ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (Dz. U. Nr 205, poz. 1212).

Zgodnie z art. 5 w/w ustawy, weszła ona w życie z dniem 1 stycznia 2012 r. z wyjątkiem art. 1 pkt 6, (w artykule tym zawarte są zmiany art. 17 ustawy o świadczeniach rodzinnych regulującego

zasady przyznawania świadczenia pielęgnacyjnego), które weszły w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia tj. 14 października 2011 r.

- od 1 stycznia 2012 r., prawo do dodatku do zasiłku rodzinnego z tytułu urodzenia dziecka i jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia się dziecka, ponownie uzależnione jest od przedstawienia przez osobę ubiegającą się zaświadczenia, że matka dziecka pozostawała pod opieką medyczną nie później niż od 10 tygodnia ciąży do porodu (przepisy ustawy z dnia 25 marca 2011 r. o ograniczaniu barier administracyjnych dla obywateli i przedsiębiorców nie przewidują możliwości zastąpienia ww. zaświadczenia oświadczeniem). Wzór powyższego zaświadczenia określony został w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 14 września 2010 r. w sprawie formy opieki medycznej nad kobietą w ciąży, uprawniającej do dodatku z tytułu urodzenia dziecka oraz wzoru zaświadczenia potwierdzającego pozostawanie pod tą opieką (Dz. U. z 2010 r., Nr 183, poz. 1234), który wszedł w życie z dniem 1 stycznia 2012 r.
- Rozporządzenie Ministra Administracji i Cyfryzacji z dnia 6 marca 2012 roku w sprawie wzoru i sposobu prowadzenia metryki sprawy. W tut. Dziale, bowiem dla każdego prowadzonego postępowania zakłada się metrykę sprawy.
- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 10 sierpnia 2012 r. w sprawie wysokości dochodu rodziny albo dochodu osoby uczącej się stanowiących podstawę ubiegania się o zasiłek rodzinny oraz wysokości świadczeń rodzinnych (Dz. U. z 2012 roku, poz., 959) – które od dnia 1 listopada 2012 r. wprowadziło nowe kryterium dochodowe tj. 539, 00 zł na osobę w rodzinie lub 623, 00 zł, jeżeli członkiem rodziny jest dziecko niepełnosprawne oraz nowe kwoty zasiłków rodzinnych tj. 77, 00 zł do 5 roku życia, 106, 00 zł dla dzieci powyżej 5 roku życia do 18 lat oraz 115, 00 zł na dzieci powyżej 18 roku życia.

Tabela 9: Rodzaje świadczeń i środki finansowe przeznaczone na realizację zadań wynikających z ustawy o świadczeniach rodzinnych w 2012 r.

Rodzaj świadczenia	Wydatki na świadczenia	Liczba przyznanych świadczeń
Zasiłki rodzinne	1 577 015	18 199
Dodatki do zasiłków rodzinnych, w tym z tytułu: urodzenia dziecka	100 000	100
Opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego	257 647	687
Samotnego wychowywania dziecka i utraty prawa do zasiłku dla bezrobotnych na skutek upływu ustawowego okresu jego pobierania	0	0
Samotnego wychowywania dziecka	233 840	1 330
Kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego	93 220	1 224
Rozpoczęcia roku szkolnego	110 200	1 102
Podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania	21 240	392

Wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej	180 880	2 261
Zasiłki rodzinne z dodatkami	2 574 042	25 295
Zasiłki pielęgnacyjne	1 534 131	10 027
Świadczenia pielęgnacyjne	1 061 044	2 061
Świadczenia opiekuńcze	2 595 175	12 088
Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka	265 000	265
RAZEM	5 434 217	37 648

Źródło: OPS, opracowanie własne

W porównaniu do roku ubiegłego liczba przyznanych świadczeń rodzinnych uzależnionych od dochodu oraz wydatki na te świadczenia zmniejszyły się, (co może być spowodowane tym, iż po pierwsze od stycznia 2012 r. zmienił się sposób obliczania dochodu (m.in. zmiana polega na tym, iż dochód rodziny dzielony jest przez liczbę faktycznie przepracowanych miesięcy, a nie jak wcześniej przez 12), po drugie jak już wcześniej wspominałam kryterium dochodowe uprawniające do pobierania świadczeń rodzinnych zostało zmienione dopiero od listopada 2012 r. i część osób pobierających w latach ubiegłych świadczenia rodzinne w 2012 roku się nie zakwalifikowała) natomiast wydatki na świadczenia rodzinne związane z niepełnosprawnością znacznie się zwiększyły – co jest spowodowane m.in. zmianami dotyczącymi świadczenia pielęgnacyjnego oraz rosnącą liczbą osób niepełnosprawnych.

IX. Zadania realizowane przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Dzierżoniowie w ramach ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów

Świadczenia z funduszu alimentacyjnego przyznawane są na warunkach określonych w ustawie z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (Dz. U. z 2012 r., poz. 1228 z późn. zm.) Świadczenia z funduszu alimentacyjnego przysługują:

- 1) obywatelom polskim
- 2) cudzoziemcom:
 - a) jeżeli wynika to z przepisów o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego,
 - b) jeżeli wynika to z wiążących Rzeczpospolitą Polską umów dwustronnych o zabezpieczeniu społecznym,
 - c) przebywającym na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie zezwolenia na osiedlenie się, zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego Wspólnot Europejskich oraz zezwolenia na zamieszkanie na czas oznaczony.

Świadczenia z funduszu alimentacyjnego przysługują w wysokości bieżąco ustalonych alimentów, jednakże nie wyższej niż 500 zł miesięcznie. Do świadczenia z funduszu alimentacyjnego ma prawo osoba uprawniona do alimentów od rodzica na podstawie tytułu wykonawczego pochodzącego lub zatwierdzonego przez sąd, jeżeli egzekucja okazała się bezskuteczna. Bezskuteczność egzekucji w rozumieniu ww. ustawy oznacza egzekucję, w wyniku,

której w okresie ostatnich dwóch miesięcy nie wyegzekwowano pełnej należności z tytułu zaległych i bieżących zobowiązań alimentacyjnych.

Pomoc państwa w postaci świadczeń z funduszu alimentacyjnego ma na celu wspieranie osób znajdujących się w trudnej sytuacji materialnej z powodu niemożności wyegzekwowania alimentów od osoby zobowiązanej do alimentacji wobec dziecka; co nie ogranicza się wyłącznie do wypłaty świadczeń, ale łączy się z działaniami zmierzającymi do zwiększenia odpowiedzialności osób zobowiązanych do alimentacji.

Wyżej wymienione świadczenia przysługują osobie uprawnionej do ukończenia przez nią 18 roku życia albo w przypadku, gdy uczy się w szkole lub w szkole wyższej do ukończenia przez nią 25 roku życia, albo w przypadku posiadania orzeczenia o znacznym stopniu niepełnosprawności – bezterminowo, jeżeli egzekucja alimentów w okresie dwóch miesięcy poprzedzających złożenie wniosku była bezskuteczna, a dochód rodziny w przeliczeniu na osobę w rodzinie nie przekroczył kwoty 725 zł.

Tabela 10: Świadczenia z funduszu alimentacyjnego, zestawienie

ROK	2009	2010	2011	2012
LICZBA ŚWIADCZEŃ	5 053	5 081	5 298	5 459
KWOTA ŚWIADCZEŃ	1 461 936	1 635 311	1 802 734	2 000 948

Źródło: OPS, opracowanie własne

Z powyższych danych wynika, iż z roku na rok wzrasta liczba wypłacanych świadczeń i co za tym idzie również kwota świadczeń.

W 2012 r. przeciętna miesięczna wysokość świadczenia z funduszu alimentacyjnego była wyższa niż w 2011 r. W strukturze beneficjentów świadczeń z funduszu alimentacyjnego stopniowo w kolejnych latach zmniejszył się udział odbiorców niższych kwot świadczeń (do 300 zł), a wzrósł udział odbiorców najwyższych (400,01-500 zł) kwot świadczeń z funduszu alimentacyjnego. Jest to efektem zasądzania przez sądy z biegiem lat coraz wyższych kwot alimentów, w tym w związku ze składaniem wniosków o podwyższenie kwot wcześniej zasądzonych alimentów.

W 2012 r. wydatki na świadczenia z funduszu alimentacyjnego wyniosły 2 000 948 zł i były o ok 200 000 zł wyższe niż analogiczne wydatki w 2011 r. Na wzrost wydatków miał wpływ przede wszystkim wzrost przeciętnej miesięcznej wysokości świadczenia z funduszu alimentacyjnego, jak również wzrost przeciętnej miesięcznej liczby wypłaconych świadczeń.

Z posiadanych danych wynika, że w 2012 r. w stosunku do 2011 r.:

- wzrosła liczba dłużników alimentacyjnych, wobec których gminy prowadziły postępowania,
- wzrosła przeciętna miesięczna liczba wypłacanych świadczeń z funduszu alimentacyjnego,
- wzrosła przeciętna miesięczna kwota wypłacanego świadczenia z funduszu alimentacyjnego,

- wzrost odsetek osób pobierających wyższe kwoty świadczenia z funduszu alimentacyjnego, przy jednoczesnym spadku odsetka osób uprawnionych pobierających niższe kwoty świadczenia.

Zmiany przepisów dot. świadczeń z funduszu alimentacyjnego obowiązujące w 2012 r.:

- W dniu 29 września 2011 r. została ogłoszona ustawa z dnia 19 sierpnia 2011 r. o zmianie ustawy o świadczeniach rodzinnych oraz ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (Dz. U. Nr 205, poz. 1212).

Zgodnie z art. 5 w/w ustawy, weszła ona w życie z dniem 1 stycznia 2012 r. z wyjątkiem art. 1 pkt. 6, (w artykule tym zawarte są zmiany art. 17 ustawy o świadczeniach rodzinnych regulującego zasady przyznawania świadczenia pielęgnacyjnego), które weszły w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia tj. 14 października 2011 r.

- Z dniem 1 stycznia 2012 r. weszła w życie nowelizacja przepisów wykonawczych do ustawy z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (Dz. U. z 2009 r. Nr 1, poz. 7, z późn. zm.) tj. rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 7 lipca 2010 r. w sprawie sposobu i trybu postępowania, sposobu ustalania dochodu oraz wzorów wniosku, zaświadczeń i oświadczeń o ustalenie prawa do świadczeń z funduszu alimentacyjnego (Dz. U. Nr 123, poz. 836) . Jednocześnie od 1 stycznia 2012 r. obowiązuje nowe rozporządzenie w sprawie sprawozdań z realizacji zadań przewidzianych w ustawie o pomocy osobom uprawnionym do alimentów.

- Obwieszczenie Marszałka Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 13 września 2012 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (Dz.U. 2012 roku, poz. 1228)

- Rozporządzenie Ministra Administracji i Cyfryzacji z dnia 6 marca 2012 roku w sprawie wzoru i sposobu prowadzenia metryki sprawy. W tut. Dziale, bowiem dla każdego prowadzonego postępowania zakłada się metrykę sprawy.

Działania wobec dłużników alimentacyjnych

Działania wobec dłużników alimentacyjnych przewidziane w ustawie z dnia 07.09.2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (Dz.U. 2012 roku, poz. 1228 z późn.zm.) podejmuje organ właściwy dłużnika tj. wójt, burmistrz lub prezydent miasta właściwy ze względu na miejsce zamieszkania dłużnika alimentacyjnego. Realizacja w/w ustawy została przekazana w związku z uchwałą Nr XXXVII Rady Miejskiej Dzierżoniowa z dnia 26 stycznia 2009r do tut. Ośrodka Pomocy Społecznej.

Wszelkie działania wobec dłużników w związku z bezskuteczną egzekucją alimentów, podejmowane są na wniosek organu właściwego wierzyciela, jeśli:

- 1) osobie uprawnionej zostało przyznane prawo do świadczenia z funduszu alimentacyjnego;
- 2) osoba uprawniona do świadczenia alimentacyjnego od rodzica lub jej przedstawiciel ustawowy złożył do organu właściwego wierzyciela wnioski o podjęcie działań wobec dłużnika alimentacyjnego.

W 2012 r. Dział Świadczeń Rodzinnych i Alimentacyjnych podjął następujące działania wobec dłużników alimentacyjnych:

- 1) Przeprowadzono 85 wywiadów alimentacyjnych oraz odebrano oświadczenia majątkowe, w celu ustalenia sytuacji rodzinnej, dochodowej i zawodowej dłużnika alimentacyjnego, a także jego stanu zdrowia oraz przyczyn niełożenia na utrzymanie osoby uprawnionej;
- 2) Przekazano 85 informacji komornikowi sądowemu, które miały wpływ na skuteczność prowadzonej egzekucji;
- 3) W przypadku, gdy dłużnik alimentacyjny nie może wywiązać się ze swoich zobowiązań z powodu braku zatrudnienia, został zobowiązany do zarejestrowania się, jako bezrobotny (30 osób);
- 4) Wysłano 34 informacje do Powiatowego Urzędu Pracy o potrzebie aktywizacji zawodowej dłużnika;
- 5) W przypadkach uniemożliwienia przez dłużnika alimentacyjnego przeprowadzenia wywiadu alimentacyjnego, odmowy złożenia oświadczenia majątkowego, odmowy zarejestrowania się, jako bezrobotny lub jako poszukujący pracy w przypadku braku możliwości zarejestrowania się, jako bezrobotny oraz odmowy przyjęcia propozycji odpowiedniego zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej, wykonywania prac społecznie użytecznych, prac interwencyjnych, robót publicznych, prac na zasadach robót publicznych albo udziału w szkoleniu, stażu lub przygotowaniu zawodowym dorosłych (w rozumieniu przepisów o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy) bez podania uzasadnionej przyczyny, tut. Organ wszczął 94 postępowania dotyczące uznania dłużnika alimentacyjnego za uchylającego się od zobowiązań alimentacyjnych, a następnie wydał w tych sprawach 71 decyzji – natomiast w 6 przypadkach postępowanie zostało umorzone.
- 6) Złożono 31 wniosków o ściganie dłużnika za przestępstwo określone w art. 209 § 1 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. - Kodeks karny (Dz. U. Nr 88, poz. 553, z późn. zm.) do Prokuratury Rejonowej w Dzierżoniowie oraz 31 wniosków do Starosty o zatrzymanie prawa jazdy dłużnika alimentacyjnego.

W wyniku tego postępowania żadnej osobie nie zostało zatrzymane prawo jazdy, natomiast wnioski o ściganie dłużnika za przestępstwo określone w art. 209 § 1 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. - Kodeks karny zostały umorzone z uwagi na brak danych dostatecznie uzasadniających podejrzenie popełnienia czynu.

- 7) Przekazano 275 zawiadomień dłużnikom alimentacyjnym z informacją o:
 - przyznaniu osobie uprawnionej świadczeń z funduszu alimentacyjnego;

- o wysokości zobowiązań dłużnika alimentacyjnego wobec Skarbu Państwa oraz 285 pism do gminy właściwej dłużnika i wierzyciela;

8) Dłużnik alimentacyjny jest zobowiązany do zwrotu organowi właściwemu wierzyciela należności w wysokości świadczeń wypłaconych z funduszu alimentacyjnego osobie uprawnionej, łącznie z ustawowymi odsetkami. Następuje to w drodze wydania decyzji administracyjnej. W 2012 roku wydano 257 takich decyzji;

9) W związku z art. 7 ust. 1 pkt. 22 i ust. 2a ustawy z dnia 14 lutego 2003 r. o udostępnianiu informacji gospodarczych (Dz. U. Nr 50, poz. 424, z późn. zm.), została nawiązana współpraca z Krajowym Rejestrem Długów i przekazano do biura informacji gospodarczej informacje o zobowiązaniach dłużnika alimentacyjnego w razie powstania zaległości w ich regulowaniu za okres dłuższy niż 6 miesięcy.

Podsumowanie

Zadania wynikające z ustawy o świadczeniach rodzinnych z 2003r. oraz ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów z 2007r. to zadania zlecone gminie z zakresu administracji rządowej i koszty ich obsługi są finansowane w formie dotacji celowej z budżetu państwa stanowiącej 3% wypłaconych świadczeń.

Wbrew powszechnej opinii praca w w/w dziale nie ogranicza się tylko do przyjmowania wniosków i wydawania decyzji na początku okresu zasiłkowego. Wnioski o ustalenie prawa do zasiłków rodzinnych wraz z dodatkami przyjmowane są przez cały rok; podobnie jak wnioski o świadczenia z funduszu alimentacyjnego, o jednorazową zapomogę z tytułu urodzenia się dziecka, o zasiłek pielęgnacyjny oraz o świadczenie pielęgnacyjne. Następnie prowadzone jest dokładne postępowanie (często bardzo skomplikowane z uwagi na nieprecyzyjność przepisów), zbieranie materiału dowodowego, które kończy wydanie decyzji. Prowadzone są również liczne postępowania wyjaśniające po otrzymaniu informacji od pracowników innych działów o zmianie sytuacji zawodowej lub rodzinnej u klienta, a także po zgłoszeniu zmian przez wnioskodawcę – często kończące się wydaniem decyzji zmieniającej i prowadzeniem postępowania dot. żądania zwrotu i decyzji żądającej zwrotu.

Postępowanie w sprawie funduszu alimentacyjnego także nie sprowadza się wyłącznie do przyjęcia wniosku i wydania decyzji wierzycielce, ale również na przeprowadzeniu postępowania wobec dłużników alimentacyjnych, co stanowi skomplikowaną procedurę (m.in. prowadzenie korespondencji z innymi instytucjami, organami właściwymi dłużnika, organami właściwymi wierzyciela, komornikami, zgłaszanie dłużników do krajowego rejestru długów, przekazanie dłużnikowi informacji o przyznanych świadczeniach osobie uprawnionej, wydanie decyzji zobowiązującej dłuż alim. do zwrotu wypłaconych przez nas świadczeń z funduszu alim, wezwanie dłużnika na wywiad, pismo do PUP o aktywizację dłużnika, prowadzenie

postępowania uznającego dłużnika za uchylającego się od obowiązku alimentacyjnego, wydanie decyzji o uznaniu dłużnika za uchylającego się od obowiązku alimentacyjnego, przekazywanie komornikowi wszelkich informacji o dłużniku, wnioski o ściganie za przestępstwo określone w art. 209 kk., wnioski o zatrzymanie prawa jazdy do Starostwa, występowanie do sądu o ustanowienie kuratora dla dłużników przebywających poza granicami kraju, wygaszanie długu w przypadku zgonu dłużnika, rozliczanie wpłat dłużników).

Obecna ilość osób zatrudnionych w Dziale Świadczeń Rodzinnych i Alimentacyjnych stanowi minimum niezbędne dla zapewnienia właściwej pracy działu. Częste zmiany w/w ustaw oraz innych przepisów (średnio 3 razy w roku) powodują ogromne rozrastanie się biurokracji i co za tym idzie generowanie jeszcze większych kosztów. Każda kolejna zmiana nie zmniejsza ilości wykonywanej pracy, a wręcz jej przysparza. Podkreślenia wymaga, iż realizacja np. rozporządzeń dot. dodatków do świadczenia pielęgnacyjnego - polegająca na informowaniu klientów, iż mogą się o takie świadczenie ubiegać, przyjmowanie wniosków, przeprowadzenie postępowania, wydanie decyzji, dostarczenie dec. klientowi, wypłata świadczeń (procedura powtarzana średnio, co 3 miesiące) - wykonywana była bezpłatnie, ponieważ w/w świadczenie było realizowane w ramach rządowego programu, toteż tutaj OPS nie otrzymał 3% z tych wypłaconych świadczeń.

Ośrodek Pomocy Społecznej w Dzierżoniowie stoi na stanowisku, iż pomimo licznych ograniczeń, zwłaszcza finansowych wynikających z wyżej wskazanych sytuacji, świadczy usługi na wysokim poziomie. Z naszego doświadczenia oraz innowacyjnych rozwiązań korzystają inne Ośrodki- nie pozostajemy w tyle, lecz staramy się być pionierami szukając nowych rozwiązań w realizacji zadań nałożonych na nas przez ustawodawcę. Jednak nie ulega wątpliwości, że ciągłe ograniczanie środków finansowych na realizowane zadania spowoduje, iż w końcu staniemy przed trudnymi decyzjami poszukiwania oszczędności np. w ograniczeniu kadry.

X. Pozostałe działania

1) Zapobieganie przemocy i problemowi alkoholowemu w rodzinach

DZIAŁANIA ZESPOŁU INTERDYSCYPLINARNEGO W KONTEKŚCIE PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE

Zapobieganie zjawiskom przemocy w rodzinach oraz często towarzyszącemu jej alkoholizmowi to kluczowe zadanie, jakie realizuje Ośrodek Pomocy Społecznej. Pracownicy socjalni w ramach swoich obowiązków podejmują liczne działania zarówno prewencyjnie jak też w sytuacji kryzysu. W roku 2012 Ośrodek Pomocy Społecznej przeprowadził łącznie 115 interwencji. Były to głównie interwencje w rodzinach, w których wychowywane są małoletnie dzieci. Na skutek potwierdzenia nadużycia alkoholowego na terapię odwykową skierowano łącznie 75 osób. Wystosowano 7 zawiadomień do Prokuratury i Policji o istnieniu podejrzenia popełnienia przestępstwa, jaką jest przemoc domowa. Odbyły się 4 spotkania Zespołu Interdyscyplinarnego oraz 223 spotkania grup roboczych, które prowadziły postępowanie w sprawie procedury Niebieskiej Karty. W roku 2012 wszczęto 42 procedury Niebieskich Kart. Z uwagi na poprawę sytuacji domowej i ustania przemocy zamknięto 12 niebieskich kart. Szczegółowe sprawozdanie z realizacji prac Zespołu Interdyscyplinarnego zostało przekazane do Urzędu Miasta Dzierżoniowa osobnym dokumentem.

Wobec coraz częstszych i bardziej drastycznych aktów przemocy domowej w tym tych dotyczących bezbronnych dzieci ważnym jest, aby nie pozostawać obojętnym na dramaty rozgrywające się w naszym najbliższym otoczeniu. W przypadku dzieci to obowiązkiem dorosłych jest zapewnienie możliwości wzrastania w bezpiecznym środowisku. Dlatego też Ośrodek Pomocy Społecznej w ramach prowadzonego monitoringu zwraca się do mieszkańców Dzierżoniowa z apelem (w czerwcu i grudniu każdego roku) z prośbą o zgłaszanie wszelkich niepokojących sygnałów mogących świadczyć o krzywdzeniu osób niepełnosprawnych, niezaradnych życiowo a przede wszystkim dzieci. Apele do mieszkańców pod hasłem „Przemoc to cierpienie – powiedzmy jej stanowczo NIE” publikowane są na tablicy ogłoszeń w Ośrodku Pomocy Społecznej, w Urzędzie Miasta, w Dzierżoniowskim Zarządzie Budynków Mieszkalnych i innych miejscach licznie uczęszczanych przez mieszkańców Dzierżoniowa. W ramach działań profilaktycznych przy wsparciu Urzędu Miasta w Dzierżoniowie realizowany był projekt „Młodzi kreatywni przeciw uzależnieniom”. W zakresie tego projektu odbyły się prelekcje, konkursy plastyczne oraz warsztaty teatralne. Celem przedsięwzięcia było zwiększenie świadomości zagrożeń wśród rodziców, wychowawców, pedagogów na temat zagrożeń związanych z używkami i środkami psychoaktywnymi. Wszystkie działania zrealizowane w ramach projektu wpisuje się w

realizację Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Miejskiej Dzierżoniowa na lata 2009 – 2015 w zakresie celu strategicznego kształtowania postaw prospołecznych oraz wzmocnienie wsparcia dla rodziny.

1) Realizowane projekty

W roku 2012 podobnie jak w latach ubiegłych dostrzeżliśmy potrzebę pomocy dzieciom z rodzin, w których nikt nie poświęca im czasu i zainteresowania. W tym celu pracownicy socjalni zorganizowali jednodniową wycieczkę w dniu 28.07.2012r do Złotego Stoku dla 12 dzieci oraz opiekunów. Środki w kwocie 800 złotych na organizację tego przedsięwzięcia zostały pozyskane przez pracowników socjalnych w drodze opracowanego projektu złożonego do Konkursu Burmistrza Miasta Dzierżoniowa na organizację czasu w okresie letnim dla dzieci i młodzieży.

Kolejnym przejawem zainteresowania problemami dzieci i młodzieży są działania związane z realizacją projektu „**Młodzi Kreatywni Przeciw Uzależnieniom**” opracowanego przez pracowników Zespołu ds. Asysty Rodzinnej. Głównym celem programu była zmiana świadomości społeczeństwa i ochrona dzieci i młodzieży przed zagrożeniami tj.: przemoc, alkohol, środki psychoaktywne.

Na projekt składał się:

- Cykl konferencji tematycznych dotyczących uzależnień skierowanych głównie do rodziców i pedagogów. Odbiorcami projektu pt „Młodzi kreatywni przeciwko uzależnieniom”, było 260 osób. W prelekcjach tematycznych uczestniczyło 26 osób z

placówek oświatowych.

- Konkurs plastyczny dla uczniów szkół podstawowych pod hasłem „Stop uzależnieniom”, w których wzięło udział większość szkół podstawowych. W konkursie plastycznym wzięło udział 72 uczniów szkół podstawowych oraz podopieczni Towarzystwa Przyjaciół Dzieci w Dzierżoniowie.

Prace nagrodzone

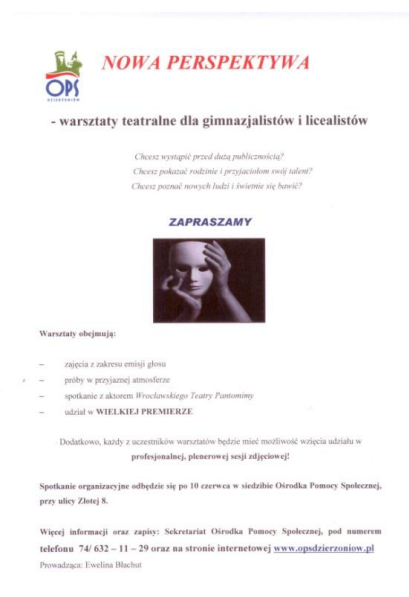
-Warsztaty teatralne przygotowane przez młodzież szkół z terenu Dzierżoniowa sztuka pt. „Pasja” została wystawiona dwukrotnie i nagrodzona owacjami. Przedstawienie obejrzało 150 osób, uczniów, rodziców, przedstawicieli urzędów i instytucji działających na terenie Dzierżoniowa.

Mieliśmy też przyjemność i zaszczyt wystąpić ze sztuką na zaproszenie Darii Michalskiej dyr. Szkół Niepublicznych w Bielawie, przed sędzią Anną Marią Wesołowską (październik 2012).

2) Współpraca partnerska

W ramach podejmowania działań pomocowych na rzecz rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej, bardzo znacząca jest współpraca partnerska. Umożliwia ona wymianę doświadczeń i wiedzy w zakresie pomocy osobom potrzebującym, a w efekcie skuteczne wsparcie. W roku 2012 Ośrodek Pomocy Społecznej prowadził współpracę z kuratorami sądowymi, pedagogami szkolnymi oraz dzielnicowymi Komendy Powiatowej Policji, którzy nadal pełnią dyżury w siedzibie Ośrodka. Umożliwia to większą dostępność policji dla klientów OPS.

W ramach współpracy partnerskiej Ośrodek Pomocy Społecznej w Dzierżoniowie brał udział w realizacji projektu „Aktywna Integracja” opracowanego przez Fundację Manufaktura z Wrocławia. W projekcie wzięło udział 40 osób, głównie klientów tut. Ośrodka. Nadal współpracowaliśmy ze Stowarzyszeniem na Rzecz Przeciwdziałania Wykluczeniu Społecznemu. W

ramach wspomagania naszych potrzebujących klientów w artykuły żywnościowe, pracownicy socjalni wydali 148 kart żywnościowych dla 350 osób w ramach programu PEAD. Ponadto dodatkowo w okresie przedświątecznym Ośrodek Pomocy Społecznej zakwalifikował 20 rodzin do objęcia dodatkowym wsparciem w postaci paczki żywnościowej.

3) Działania na rzecz wzmocnienia roli rodziny w wypełnianiu jej funkcji opiekuńczo-wychowawczej.

W kontekście ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej z dn. 9 czerwca 2011r. (Dz.U. 2011 nr 149 poz. 887 ze zm.) oraz w oparciu o założenia Programu Wspierania Rodziny Gminy Miejskiej Dzierżoniów na lata 2012 – 2014 (zgodnie z uchwałą Nr XXIV/165/12 z dn. 25.06.2012) Ośrodek Pomocy Społecznej w Dzierżoniowie, jako realizator powyższego programu podejmował i podejmuje liczne działania z zakresu podnoszenia umiejętności rodzicielskich w celu wsparcia rodziców w prawidłowym wypełnianiu swoich ról. Kluczowe znaczenie w tym względzie odgrywa włączenie do pracy z rodziną posiadającą deficyty opiekuńczo-wychowawcze asystenta rodziny, który wzmacnia i wspiera rodzinę, na co dzień. W roku 2012 dzięki pozyskaniu środków finansowych z Dolnośląskiego Urzędu Wojewódzkiego zatrudnił dwóch asystentów, którzy pracowali z 23 rodzinami, a w trakcie roku w przypadku 8 rodzin odstąpiono od prowadzenia pracy metodą asystentury między innymi z powodu poprawy funkcjonowania.

W zakresie doskonalenia kompetencji opiekuńczo-wychowawczych realizowane są również liczne działania informacyjno - edukacyjne dla rodziców. Są to przygotowywane cyklicznie konferencje tematyczne. Odbývają się w siedzibie Ośrodka Pomocy Społecznej i są prowadzone przez psychologa bądź terapeutę w zależności od poruszanego problemu.

W roku 2012 odbyły się następujące konferencje:

- w dniu 20.06.2012 „Organizacja życia w rodzinie”
- w dniu 14.11.2012 „Jak żyć z depresją”

Organizacja konferencji poruszającej problematykę depresji stanowiła odpowiedź na stale rosnącą liczbę klientów dotkniętych tym problemem zdrowotnym.

Szczególnie niepokojący okazał się fakt wzrostu liczby zachorowań wśród samotnych matek wychowujących dzieci. Bagatelizowanie objawów choroby i niedostateczna wiedza w tym zakresie skutkująca niepodjęciem leczenia może doprowadzić do braku możliwości

W konferencjach uczestniczyły 24 osoby. Mając świadomość, że pomoc rodzinie dysfunkcyjnej powinna być kompleksowa i interdyscyplinarna, bo tylko wówczas przynosi skutek, podjęliśmy decyzję o wystąpieniu do wszystkich placówek oświatowych oraz Poradni Dziecięcych z prośbą o zgłaszanie niepokojących sygnałów mogących świadczyć o nieprawidłowym funkcjonowaniu rodzin, w których dobro dziecka może być zagrożone na skutek niewydolności wychowawczo-opiekuńczej rodziców. Problem tego rodzaju deficytów nie dotyczy wyłącznie rodzin o niskim statusie społecznym, których sytuacje znane są pracownikom socjalnym. Uznaliśmy, więc za celowe włączyć do współpracy powyższe instytucje, które także, na co dzień pracują z dziećmi i ich rodzinami. W naszej ocenie rodzina z wieloma problemami, gdzie pojawiają się przejawy przemocy czy też nadużywany jest alkohol to rodzina wymagająca szczególnego zainteresowania ze strony Ośrodka Pomocy Społecznej. To rodzina, której sytuację należy monitorować, aby zapewnić dzieciom poczucie bezpieczeństwa i w razie potrzeby szybko zidentyfikować pojawiające się ryzyko. W tym celu w przypadku 20 rodzin Zespół ds. Asysty Rodzinnej prowadził w 2012r. monitoring szczególny. Oznacza to, że rodziny te odwiedzane są przez pracowników socjalnych nie rzadziej niż raz w tygodniu. Ponadto w ramach realizacji ustawy o pieczy zastępczej i systemie pieczy zastępczej prowadzona jest praca socjalna z rodzicami biologicznymi, których dzieci trafiły do pieczy zastępczej. Nadrzędnym celem pracy socjalnej jest dążenie do reintegracji rodziny. Roku 2012 do pieczy zastępczej trafiło 18 dzieci, z tego 8 dzieci, których rodzice podjęli współpracę z asystentem czy pracownikiem socjalnym powróciło do domów rodzinnych.

Liczba rodzin obejmowanych pracą zespołu	115
Liczba odstępień od monitoringu prowadzonego przez Zespół ds. Asysty Rodzinnej z powodu poprawy funkcjonowania	22
Liczba procedur „Niebieskiej Karty”	44
Liczba rodzin monitorowanych szczególnie (wizyty raz w tygodniu)	21
Liczba przeprowadzonych interwencji w rodzinach	77
Liczba zgłoszeń złożonych do Komendy Powiatowej Policji oraz Prokuratury o podejrzeniu przemocy w rodzinie	7
Liczba wniosków złożonych do Sądu Rodzinnego o objęcie nadzorem kuratora sądowego (wszystkie zakończone ustanowieniem nadzoru)	11
Liczba wniosków złożonych o podjęcie radykalnych rozwiązań prawnych z powodu zagrożenia np. rozmowy ostrzegawcze z sędzią dobra dzieci	10
Liczba dzieci przekazanych pod opiekę innej rodziny z powodu stanu nietrzeźwości rodziców podczas wizyt pracowników zespołu	3

Liczba dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej na wniosek pracowników Zespołu ds. Asysty Rodzinnej skierowany do Sądu Rodzinnego	1
Liczba dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej interwencyjnie (na wniosek pracownika Zespołu ds. Asysty Rodzinnej)	0
Liczba rodzin objętych pracą asystenta	23
Liczba odstępień od pracy metodą asystentury rodzinnej z powodu odzyskania przez rodzinę zdolności do w miarę normalnego funkcjonowania	3
Liczba rodzin, które odmówiły zgody na współpracę z asystentem rodziny	5
Liczba rodzin, z którymi prowadzona jest praca w oparciu o plan pomocy rodzinie	22
Liczba opracowanych planów pomocy rodzinie	60
Liczba zawartych kontraktów socjalnych z rodzinami wymagającymi pogłębionej pracy socjalnej	2
Liczba zorganizowanych konferencji, prelekcji informacyjno – edukacyjnych przeznaczonych dla rodziców	2
Liczba prowadzonych akcji promujących znaczenie więzi społecznych	1
Liczba osób skierowanych na terapię dla sprawców przemocy	15
Liczba osób skierowanych na terapię odwykową	38

Źródło: OPS, opracowanie własne

4) Grupy wsparcia

W ramach profilaktyki, jak również w celach edukacyjnych, informacyjnych i doradczych, w formie działalności samopomocowej prowadzone były, jako działania kontynuowane w OPS następujące grupy wsparcia:

- Grupa wsparcia dla kobiet wymagających pomocy w wychowywaniu dzieci (działa od 2008r.)
- Grupa wsparcia dla rodziców – "Być dobrym rodzicem"
- Grupa wsparcia dla osób będących ofiarą przemocy "Promyk nadziei"

Spotkania uczestników odbywały się raz w miesiącu w siedzibie Ośrodka Pomocy Społecznej. Prowadzone były przez pracowników socjalnych przy współudziale psychologa.

5) Akcja zima

W dniach 05.11 – 06.11.2012r., 13.12.2012r. oraz 28.2012r. pracownicy socjalni wspólnie z funkcjonariuszami policji oraz straży miejskiej w Dzierżoniowie dokonali odwiedzin osób bezdomnych korzystających z pomocy Ośrodka Pomocy Społecznej przebywających na terenie

ogródków działkowych JAR i RELAX oraz pustostanów. W trakcie odwiedzin w/w pracownicy socjalni proponowali klientom dostępne formy pomocy tj. umieszczenie w schronisku, gorący posiłek, ciepłą odzież bądź inne wsparcie adekwatne do niezbędnych potrzeb życiowych w tym trudnym dla nich okresie. Osoby nieposiadające schronienia otrzymały od

pracowników socjalnych także wykaz najbliższych zlokalizowanych schronisk, noclegowni gdzie mogą uzyskać pomoc całodobową. Z aktualnego rozeznania w zakresie osób bezdomnych wynika, że w chwili obecnej na terenie ogródków działkowych oraz pustostanów przebywa 6 osób. Stan na dzień 03.10.2012 – to 12 osób. Pozostałe 6 osób znalazło schronienie (zamieszkało u rodziny, otrzymało skierowanie do Domu Pomocy Społecznej, odbywa karę pozbawienia wolności, jedna osoba otrzymała mieszkanie).

Z uwagi na konieczność zapewnienia osobom bezdomnym bezpieczeństwa przed ekstremalnymi warunkami pogodowymi pracownicy socjalni będą nadal cyklicznie monitorować miejsca przebywania w/w osób.

6) Wolontariat

W roku 2012r. Ośrodek Pomocy Społecznej uczestniczył w projekcie realizowanym przez Fundację ROPUH i sztab WOŚP p.t. „Kreujemy modę na wolontariat - powiatowa sieć centrów wolontariatu”. W ramach projektu, który trwał o czerwca do grudnia zostały zorganizowane szkolenia zarówno dla wolontariuszy jak i liderów wolontariatu. Tut. OPS uczestniczył w konferencji inauguracyjnej otwierającej projekt, a także w szkoleniach. Jako jedna z pierwszy instytucji Ośrodek zaistniał na stronie internetowej projektu, gdzie można było wypełnić formularz zgłoszeniowy i zaistnieć, jako organizacja poszukująca wolontariuszy?

Dnia 22.09.2012r. Ośrodek Pomocy Społecznej w Dzierżoniowie uczestniczył w Forum monitorująco-doradczym zorganizowanym przez koordynatora realizowanego projektu Pani Annę Sylwestrzak. Forum odbyło się w siedzibie Dzierżoniowskiego Centrum Wolontariatu. Celem FORUM była wymiana doświadczeń pomiędzy organizacjami, które, na co dzień korzystają z pracy wolontariuszy oraz przedstawienie dotychczasowych działań Powiatowej Sieci Centrów Wolontariatu. Organizatorzy spotkania udzielali porad jak pozyskiwać wolontariuszy i w jaki

sposób sporządzać dokumenty pomiędzy zlecającymi zadania a wolontariuszami. Jednym z wniosków płynących ze spotkania było zasygnalizowanie potrzeby skuteczniejszego docierania do wolontariuszy z ofertą poszczególnych organizacji i instytucji. Inne placówki podobnie jak Ośrodek Pomocy Społecznej w Dzierżoniowie mają problemy z pozyskaniem wolontariuszy na okres dłuższy niż jednorazowe akcje.

Dnia 6 grudnia 2012r. Ośrodek Pomocy Społecznej w Dzierżoniowie uczestniczył w Gali Wolontariatu zorganizowanej w ramach zakończenia projektu, która odbyła się w Dzierżoniowskim Kinoteatrze. Tut. Ośrodek wystawił swoje stoisko promując idee wolontariatu w OPS. Pracownicy Ośrodka rozdawali ulotki oraz służyli swoją wiedzą, osobom zainteresowanym. Ośrodek Pomocy Społecznej w Dzierżoniowie w osobie pracownika usług opiekuńczych został wyróżniony medalem „przyjaciela wolontariatu” oraz podziękowaniem za podjęcie współpracy i zaangażowaniem na rzecz promowania idei wolontariatu.

XI. Badanie satysfakcji klienta

Ośrodek Pomocy Społecznej w Dzierżoniowie w 2012 roku przeprowadził Badanie Satysfakcji Klientów. Jak co roku zbadano:

- poziom satysfakcji Klientów, z jakości świadczonych usług, zadowolenie z fachowości i wiedzy pracowników, poziom satysfakcji z warunków lokalowych. Poznaliśmy uwagi dotyczące organizacji pracy Ośrodka, porównaliśmy wyniki tegorocznych badań do badań przeprowadzonych w latach ubiegłych, co umożliwiła obserwację trendów w postrzeganiu Ośrodka Pomocy Społecznej w Dzierżoniowie oraz określenie kierunku rozwoju.

Dzięki badaniu poznaliśmy potrzeby naszych klientów, mogliśmy stwierdzić, co wciąż wymaga intensywniejszej pracy i doskonalenia, z czego klienci są zadowoleni, a także stwierdzić jak wprowadzane zmiany wpływają na satysfakcję naszych klientów.

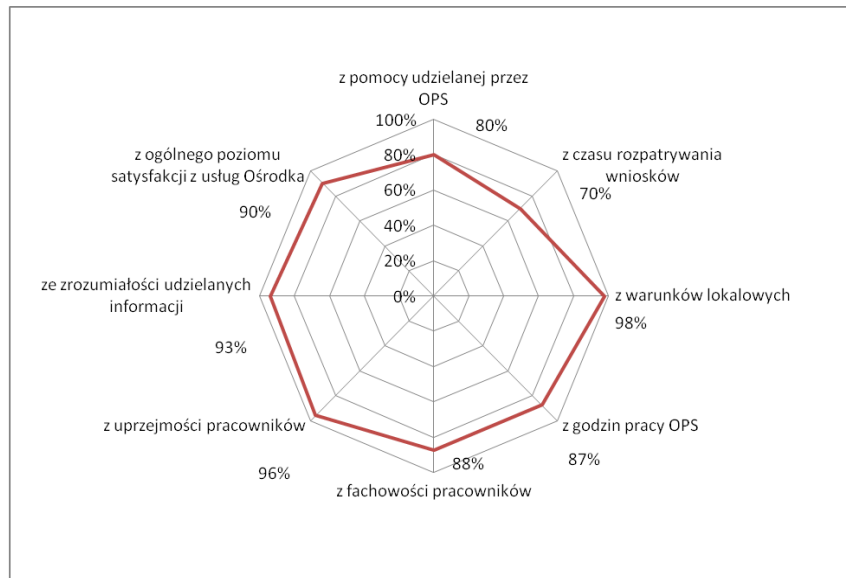
W siedmiu obszarach zanotowano wzrost satysfakcji klientów w porównaniu do roku ubiegłego; spadek zanotowano jedynie w jednym obszarze.

Wyznaczone cele do osiągnięcia w badaniu:

- czas rozpatrywania wniosków – utrzymanie na poziomie min. 70 %

- pomoc udzielana przez OPS - utrzymanie na poziomie min. 80 %
- godziny pracy OPS - utrzymanie na poziomie min. 87 %
- fachowość pracowników - utrzymanie na poziomie min. 88 %
- ogólny poziom usług świadczonych przez OPS – utrzymanie na wysokim poziomie min. 85%

Wykres 7: Wyniki badania satysfakcji Klientów

Źródło: OPS, opracowanie własne

XII. Realizacja Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych

Na 37 sesji Rady Miejskiej Dzierżoniowa, która odbyła się 26 stycznia 2009r. została zatwierdzona Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Miejskiej Dzierżoniów. Strategia została opracowana przez Zespół Roboczy i Grupę Roboczą składającą się z przedstawicieli Urzędu Miasta, Ośrodka Pomocy Społecznej w Dzierżoniowie, organizacji i instytucji działających w sferze pomocy społecznej.

W załączniku nr 1 przedstawiamy szczegółowy opis zadań zrealizowanych w 2012r. przez Ośrodek Pomocy Społecznej.

XIII. Sukcesy

19 grudnia 2012 roku podczas świątecznego spotkania Pary Prezydenckiej z Rodzinami w środę w Pałacu Prezydenckim zostały ogłoszone Nominacje w Konkursie „Dobry Klimat dla Rodziny”. Z blisko 250 różnorodnych inicjatyw samorządów wspierających rodziny, Kapituła Konkursu, pod przewodnictwem Podsekretarz Stanu w Kancelarii Prezydenta Ireny Wóycickiej, wyłoniła 15 Nominowanych do Nagrody Pary Prezydenckiej. Laureatów I edycji wybiorą Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej wraz z Małżonką.

Prezydent podziękował za zaangażowanie samorządów na rzecz tego, "aby w tej rodzinie, którą także stanowi społeczność lokalna, było miejsce na myślenie z troską i sympatią o tej najmniejszej rodzinie". Wśród 15 nominowanych znalazł się Dzierżoniów

w kategorii: **DOBRY KLIMAT DLA RODZINY**

za działania na rzecz klientów pomocy społecznej i odwagę w kreowaniu wizerunku pomocy społecznej;

Para Prezydencka zainaugurowała Konkurs „Dobry Klimat dla Rodziny” w maju 2012 r., by wyróżnić i promować wartościowe inicjatywy samorządów, które kreują otoczenie sprzyjające dobremu funkcjonowaniu rodzin. Najlepsze działania mogą stać się wzorem i inspiracją dla innych władz lokalnych w Polsce.

Wniosek konkursowy został opracowany przez Ośrodek Pomocy Społecznej, został zaakceptowany i podpisany przez Pana Burmistrza.

We wniosku opisaliśmy podejmowane od 2007 roku działania na rzecz mieszkańców naszej społeczności. Jest nam niezmiernie miło i jesteśmy bardzo dumni z tego, że nasze działania na szczeblu centralnym zostały docenione za innowacyjność i ... odwagę!

Prawdą jest, że wprowadzenie tak wielu inicjatyw w tak krótkim wymagało od nas wszystkich dużej determinacji, pracy i wiary w to, że podążamy słuszną drogą w dobrym kierunku.

XIV. Bilans potrzeb w zakresie pomocy społecznej

Kluczową rolę w określaniu potrzeb w zakresie pomocy społecznej stanowi szczegółowe rozeznanie sytuacji osób i rodzin, co umożliwia dokonanie diagnozy problemów społecznych. Opracowana diagnoza jest punktem wyjściowym do skonstruowania długofalowego planu pracy z rodziną ukierunkowanego na usamodzielnienie rodzin.

Pracownicy socjalni współpracują z działającymi w mieście instytucjami, organizacjami w celu lepszego rozeznania potrzeb i organizowania pomocy. Ważną formą aktywizacji społeczności lokalnej jest współpraca z organizacjami pozarządowymi.

Za najbardziej istotne Ośrodek uważa także:

- ciągłe podnoszenie poziomu sprawności funkcjonowania Ośrodka poprzez zwiększenie kompetencji kadry pomocy społecznej;
- przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu poprzez odbudowywanie umiejętności uczestniczenia w życiu społeczności lokalnej i pełnieniu ról społecznych;
- poszerzanie działań wspierających na rzecz rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych;
- poszerzanie środowiskowego systemu wsparcia dla osób niepełnosprawnych i starszych;
- wspieranie rodziny w zakresie zapewnienia odpowiednich warunków rozwoju dzieci i młodzieży, szczególności w sytuacjach zagrożenia przemocą;
- podejmowanie współpracy w zakresie realizacji projektów systemowych skierowanych do osób długotrwale bezrobotnych.

Podkreślenia wymaga także to, iż bez zabezpieczenia socjalnego rodziny nie byłyby możliwa poprawa jej funkcjonowania. Dlatego też niezmiernie ważne jest wsparcie finansowe i rzeczowe rodzin. Zapotrzebowanie na pomoc stale wzrasta, czego przykładem może być znaczący wzrost liczby wniosków rozpatrzonych w 2012 r-5424 w stosunku do roku 2011-5141 (wzrost o około 300 wniosków). Obawą napawa nas fakt ograniczonych środków finansowych na powyższe cele i wynikające z tego zmniejszenie wysokości przyznawanej pomocy. To z kolei przekłada się na frustrację i niezadowolenie klientów pomocy społecznej, którzy przejawiają często nawet agresję wobec pracowników socjalnych.

XV. Podsumowanie

Praca socjalna realizowana przez pracowników socjalnych przy wykorzystaniu nowatorskich metod i rozwiązań wpływa korzystnie na funkcjonowanie rodzin, szczególnie tych, które przeżywają trudności w opiece nad i wychowywaniu dzieci. W kontekście ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej opracowany został miejski program wspierania rodziny, którego nadrzędnym celem jest wsparcie rodziny już na etapie, kiedy pojawiają się problemy. Praca z rodziną w oparciu o sprecyzowany plan działania wymaga zaangażowania wielu służb, oraz wdrożenia interdyscyplinarnych rozwiązań. Dlatego też Ośrodek Pomocy Społecznej w Dzierżoniowie nadal kontynuuje ściśle współpracę z instytucjami wykonującymi swoje zadania w obszarze dotyczącym problematyki ochrony dziecka i rodziny. Jest to niezwykle ważne, gdyż brak właściwej reakcji tylko jednego z elementów może wywołać skutek w postaci nieskuteczności całego systemu. Podkreślenia wymaga fakt, iż wykorzystanie zawodu pracownika

socjalnego, nazywanego często „służbą człowiekowi potrzebującemu”, wymaga oprócz stosownych predyspozycji kompetencyjnych także szczególnej intuicji zawodowej, oraz unikania rutyny. Kluczową jednak sprawą warunkującą możliwości szybkich i zdecydowanych działań jest wykazywanie się przez osoby pomagające wysokim poziomem czujności i wrażliwości, aby trafnie zidentyfikować pojawiające się czynniki ryzyka.

W aktualnej sytuacji społeczno - gospodarczej pomoc społeczna ma do spełnienia ważną rolę. Powinna stwarzać poczucie bezpieczeństwa socjalnego, pomagać w tworzeniu właściwych warunków życia i zaspokajaniu potrzeb społeczności lokalnej, wspomagać rodzinę w pełnieniu jej funkcji. Realizacja celów musi opierać się na dobrze funkcjonującej bazie materialnej, instytucjonalnej oraz wykwalifikowanej kadrze służb społecznych. Głównym czynnikiem wpływającym na prawidłową, płynną realizację celów i zadań są finanse. Jest to jeden z wielu czynników zewnętrznych, na które Ośrodek Pomocy Społecznej nie ma wpływu. Niestety w praktyce często zdarza się, że możliwości finansowe Ośrodka są nieadekwatne do potrzeb. Mimo precyzyjnie zaplanowanych przez służby księgowe środków finansowych przyznana dotacja wielokrotnie nie wystarcza na pokrycie całorocznych wydatków, a co za tym idzie występują duże trudności związane np. z wypłatą obligacyjnych świadczeń i zapłatą składek ZUS od tychże świadczeń, co w następstwie skutkować może koniecznością uiszczenia odsetek. Należy podkreślić, że wysokość dotacji ulega zmianie w trakcie roku i niejednokrotnie niezbędne środki finansowe przekazywane są w końcu roku, bądź w ostatnim kwartale. Taka sytuacja wpływa negatywnie na organizację pracy, utrudnia planowanie. Biorąc pod uwagę długotrwały cykl ujęcia tychże środków w planie finansowym oraz skomplikowany proces przyznawania świadczeń, których wysokość uregulowana jest przepisami prawa, istotna jest płynność, której brak powoduje zachwianie istniejącej w jednostce równowagi, a w następstwie nieterminowe wypłaty świadczeń, niezadowolenie klientów, dla których otrzymana pomoc stanowi często jedyne źródło utrzymania, konflikty. Stąd tak ważne jest zabezpieczenie finansowe dla podejmowanych działań, przyznawanych świadczeń, zwłaszcza tych obligacyjnych, których przyznania Ośrodek Pomocy Społecznej nie może odmówić.

Dodatkowo warto zauważyć, że z roku na rok kwoty dotacji są niższe bądź równe dotacjom przyznanym w roku poprzednim. W obliczu corocznego wzrostu cen towarów i usług, energii, płacy minimalnej, utrzymanie dobrze funkcjonującej bazy materialnej, instytucjonalnej oraz wykwalifikowanej kadry służb społecznych w Ośrodku stanowi nie lada wyzwanie. Zmienność i złożoność przepisów prawa oraz rosnąca liczba zadań realizowanych przez OPS wymaga ustawicznego doskonalenia, szkolenia pracowników, zaś przyznana dotacja z trudnością wystarcza na pokrycie kosztów niezbędnych dla ciągłości działania jednostki. Aby możliwa była prawidłowa realizacja zadań z zakresu pomocy społecznej niezbędne jest odgórne zapewnienie solidnej bazy finansowej, która zapewni poczucie bezpieczeństwa i pozwoli na płynne wykonywanie powierzonych Ośrodkowi Pomocy Społecznej zadań.

PLANY NA ROK 2013

1. Kontynuacja monitoringu rodzin dysfunkcyjnych w celu przeciwdziałania przemocy i ochrony dobra i zdrowia dziecka.
2. Dalsza współpraca z dzielnicowymi Komendy Powiatowej Policji (wspólne dyżury).
3. Realizacja założeń Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych.
4. Realizacja Planu Wspierania Rodziny Gminy Miejskiej Dzierżoniów na lata 2012 – 2014.
5. Realizacja Projektu dofinansowanego z Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych „Odlotowa Przygoda Sportowa”.
6. Utworzenie grupy wsparcia dla rodziców, których dzieci umieszczone są w pieczy zastępczej.
7. Doskonalenie umiejętności zawodowej kadry.

Aneta Grzelka

**Sprawozdanie z realizacji zadań zawartych w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych
Gminy Miejskiej Dzierżoniów na lata 2009-2015 wykonanych w 2012r. przez Ośrodek Pomocy
Społecznej w Dzierżoniowie**

Dzierżoniów, 2013 rok

Ośrodek Pomocy Społecznej w Dzierżoniowie przedkłada sprawozdanie z realizacji działań w ramach Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Miejskiej Dzierżoniów.

I CEL GŁÓWNY - ROZWÓJ SPÓJNEGO SYSTEMU WSPIERAJĄCEGO AKTYWNOŚĆ ZAWODOWĄ MIESZKAŃCÓW DZIERŻONIOWA.		
<i>Cel operacyjny 1.1. Przeciwdziałanie występowania zjawiska tzw. „ubogich dzielnic” i „etatowych bezrobotnych”</i>		
Zadania zrealizowane	Data	Opis
1.1.2. Organizowanie akcji promujących aktywność zawodową	na bieżąco	Pracownicy socjalni wskazali do PUP w Dzierżoniowie 155 osób celem doskonalenia zawodowego, bądź aktywizację zawodową. Efektem naszych działań przy współpracy z PUP pracę podjęło łącznie 64 osoby.
1.1.3. Wdrażanie narzędzi i instrumentów aktywnej integracji (w tym kontraktów socjalnych)	na bieżąco	Łącznie zawarto 78 kontraktów socjalnych.
1.1.4. Udzielanie wsparcia finansowego	na bieżąco	W 2012r skorzystało z pomocy tut. OPS osób: a) zasiłki okresowe: 155 rodzin/ osób – wys. 112 965, 80 zł b) zasiłki stałe: 168 rodzin – wys. 603 994, 07 zł c) zasiłki celowe: 1018 osób: wys. 1 285 704, 89 zł d) program rządowy: 603 osoby – wys. 556 tys. zł „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”
1.1.5. Organizowanie grup edukacyjnych oraz psychokorekcyjnych, grup wsparcia i grup samopomocy dla osób obciążonych problemem bezrobocia i ich rodzin		Kierowanie bezrobotnych na zajęcia w ramach Klubu Pracy do PUP
1.1.6. Szkolenia kadry pomocy społecznej oraz innych instytucji i organizacji działających na polu pomocy osobom bezrobotnym		2 szkolenia
1.1.7. Tworzenie warunków do powstawania spółdzielni socjalnych	nierealizowane	W Dzierżoniowie istnieje 1 spółdzielnia socjalna „Awans”-działanie to nie jest realizowane przez OPS.
1.1.8. Utworzenie programu współpracy pomiędzy Ośrodkiem Pomocy Społecznej a Powiatowym Urzędem Pracy na rzecz rozwiązywania problemu bezrobocia	od. 21.04.2009r. na bieżąco	Współpraca w ramach Porozumienia z dnia 21.04.2009r. Nr 6/2009 w sprawie współpracy w zakresie realizacji zadań wynikających z ustaw o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy oraz ustawy o pomocy społecznej na rzecz wzmocnienia aktywności osób bezrobotnych. W dalszym ciągu trwa współpraca w ramach tego porozumienia.
<i>Cel operacyjny 1.2. Zwiększenie mobilności zawodowej osób po 50 roku życia</i>		
1.2.1. Organizowanie szkoleń i kursów dla osób bezrobotnych	od 15.10.2012r.	OPS współpracuje z Fundacją „Manufaktura Inicjatyw Obywatelskich” z siedzibą we Wrocławiu w celu podwyższenia

po 50 roku życia w zakresie zmiany profilu zawodowego i/lub uzyskania dodatkowych kwalifikacji		kwalifikacji i odbycia stażu zawodowego przez osoby po 50 rz. i osoby niepełnosprawne do projektu wytypowano 70 osób, 40 zostało przeszkolonych. W I edycji projektu „Aktywna Integracja” zostało zakwalifikowanych 40 osób.
1.2.2. Organizowanie akcji zachęcających do zatrudnienia osób po 50 roku życia	2012	OPS współpracuje z Fundacją „Manufaktura Inicjatyw Obywatelskich” z siedzibą we Wrocławiu.
1.2.3. Organizowanie akcji promujących aktywność zawodową osób po 50 roku życia „50+”	na bieżąco	Umożliwienie zatrudnienia osobom po 50 roku życia w ramach pracy w charakterze robót publicznych. Pracę podjęło 20 takich osób.
<i>Cel operacyjny 1.3. Aktywizacja osób pozostających bez pracy poprzez zwiększenie liczby programów aktywizujących</i>		
1.3.1. Wdrażanie projektów systemowych finansowanych z Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki wspierających osoby bezrobotne		Realizowane w latach 2008-2011
1.3.2. Szkolenia dla pracowników ośrodka pomocy społecznej, powiatowego urzędu pracy oraz innych instytucji i organizacji działających w obszarze aktywizacji zawodowej i pomocy społecznej	styczeń-grudzień 2012	W 2012r. Pracownicy uczestniczyli w 3 szkoleniach dotyczących pozyskiwania wiedzy na temat realizacji zadań z zakresu pomocy społecznej, także metodami nowatorskimi.
1.3.3. Organizowanie akcji promujących ideę aktywności zawodowej i społecznej wśród mieszkańców Dzierżoniowa	2012	Dystrybucja plakatów, ulotek dotyczących możliwości podjęcia pracy, szkoleń, np. podczas rekrutacji do projektu „Aktywna Integracja”- fundacji Manufaktura, projektu „Zostań asystentem rodziny”- fundacja InPosterum, informowanie o Giełdach Pracy
1.3.4. Tworzenie grup edukacyjnych, psychokorekcyjnych oraz samopomocowych dla osób bezrobotnych i ich rodzin	na bieżąco	W 3 grupach wsparcia działających w OPS w 2012r. uczestniczą m.in. osoby bezrobotne.
1.3.6. Tworzenie programów aktywizujących osoby bezrobotne (szczególnie w partnerstwie)	na bieżąco od 15.10.2012r.	Współpraca z PUP i DZBM dotycząca prac w charakterze robót publicznych dla Klientów OPS długotrwale bezrobotnych. Pracę podjęło 20 osób nadal kontynuuje pracę 42 osoby. W ramach współpracy z PUP w Dzierżoniowie OPS poinformował Klientów o organizowanych giełdach pracy (informacje przekazywane indywidualnie przez pracowników socjalnych) Współpraca z Fundacją „Manufaktura Inicjatyw Obywatelskich” z siedzibą we Wrocławiu w celu podwyższenia kwalifikacji i odbycia stażu zawodowego przez osoby po 50 rz. i osoby niepełnosprawne. W I edycji projektu „Aktywna Integracja” zostało zakwalifikowanych 40 osób.

<i>Cel operacyjny 1.4. Promowanie zatrudnienia, jako szansy dla wszystkich grup społecznych</i>		
1.4.1. Wspieranie procesów tworzenia miejsc pracy, szczególnie dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym	na bieżąco	Rekrutacja osób długotrwale bezrobotnych zagrożonych eksmisją z lokali mieszkalnych do pracy w charakterze robót publicznych oraz monitorowanie ich wywiązywania się z obowiązków pracowniczych – przeciwdziałanie zjawisku bezdomności.
1.4.2. Organizowanie akcji promujących zatrudnienie, jako zachowanie odpowiedzialne i obywatelskie	na bieżąco	Dystrybucja plakatów, ulotek dotyczących możliwości podjęcia pracy, szkoleń, np. podczas rekrutacji do projektu „Aktywna Integracja”- fundacji Manufaktura, projektu „Zostań asystentem rodziny fundacja InPosterum, kierowanie bezrobotnych do pracy w ramach odrabiania długów czynszowych
II CEL GŁÓWNY - KSZTAŁTOWANIE POSTAW PROSPOŁECZNYCH ORAZ WZMOCNIENIE WSPARCIA DLA RODZINY		
<i>Cel operacyjny 2.1. Przeciwdziałanie negatywnym skutkom emigracji zarobkowej.</i>		
Zadania zrealizowane	Data	Opis
2.1.1. Organizowanie grup wsparcia, grup samopomocowych oraz grup psychokorekcyjnych dla osób borykających się z negatywnymi skutkami emigracji zarobkowej		Brak zainteresowania ze strony mieszkańców
<i>Cel operacyjny 2.2. Usprawnienie funkcjonowanie systemu rodzinnego.</i>		
2.2.1. Tworzenie zespołów interdyscyplinarnych	na bieżąco	Zorganizowano 4 spotkania zespołu interdyscyplinarnego. Pracownicy socjalni wzięli udział w 43 spotkaniach grupy roboczej.
2.2.2. Prowadzenie Mediacji rodzinnych	2012	2 rodziny skorzystały z pomocy w formie Mediacji.
2.2.3. Organizowanie grup wsparcia, grup samopomocowych, grup edukacyjnych i/lub psychokorekcyjnych adekwatnie do potrzeb	na bieżąco raz w miesiącu na bieżąco 20.06.2012r. 14.11.2012r.	Działa grupa wsparcia dla kobiet potrzebujących wsparcia, wychowujących dzieci. Działa grupa wsparcia dla rodziców wymagających podniesienia kwalifikacji rodzicielskich „Być dobrym rodzicem”. Zorganizowanie prelekcji i panelu dyskusyjnego pt. „Organizacja życia w rodzinie” prowadzona przez specjalistę psycholog. Zorganizowanie prelekcji i panelu dyskusyjnego pt. „Jak żyć z depresją?”.
2.2.5. Tworzenie programów podnoszących kompetencje opiekuńczo-wychowawcze	na bieżąco	23 rodzinami zajmowało się 2 asystentów rodziny, którzy pracują na rzecz poprawy funkcjonowania rodzin wieloprotblemowych. Pogłębioną pracę socjalną z rodziną przeżywającą trudności opiekuńczo wychowawcze prowadzi Zespół ds. Asysty Rodzinnej. W

rodziców		ramach promocji swoich zadań na rzecz rodziny zgłosiliśmy wniosek do konkursu „Dobry klimat dla rodziny” i zostaliśmy nominowani do Nagrody Pary Prezydenckiej rozstrzygnięcie konkursu nastąpi w maju 2013r.
2.2.8. Tworzenie programów i realizacji partnerskich na rzecz wsparcia rodziny	na bieżąco od 21.04.2009r. na bieżąco od 13.05.2010 na bieżąco na bieżąco	W ramach współpracy ze Stowarzyszeniem Na Rzecz Przeciwdziałaniu Wykluczeniu Społecznemu wydano 148 Kart pomocy żywnościowej dla 350 osób w celu przeciwdziałania niedożywianiu rodzin. Działania w ramach Porozumienia Powiatowym Urzędem Pracy z dnia 21.04.2009r. Nr 6/2009 w sprawie współpracy w zakresie realizacji zadań wynikających z ustaw o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy oraz ustawy o pomocy społecznej na rzecz wsparcia rodziny z problemem bezrobocia. Współpraca w ramach porozumienia gminnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie pomiędzy Burmistrzem Miasta Dzierżoniowa, Komendantem Powiatowym Policji w Dzierżoniowie, Prezesem Sądu Rejonowego w Dzierżoniowie, Komendantem Straży Miejskiej w Dzierżoniowie, Dyrektorem PCPR, Dyrektorem OPS w Dzierżoniowie, Prezesem Centrum Interwencji Kryzysowej przy TPD w Dzierżoniowie. Współpraca z dyrektorami placówek oświatowych, jak również placówek medycznych dotycząca przeciwdziałania problemowi niedożywiania wśród rodzin niekorzystających z pomocy tut. OPS (monitoring realizacji zadań w ramach Programu Rządowego „Pomoc państwa w zakresie żywienia”.
<i>Cel operacyjny 2.4. Wzmacnianie więzi społecznych</i>		
2.4.2. Organizowanie akcji promujących znaczenie więzi społecznych	28.07.2012r.	Zorganizowano wycieczkę do Złotego Stoku przeznaczoną dla najmłodszych ze środowisk dysfunkcyjnych m. in. z problemem alkoholowym, w której uczestniczyło łącznie 12 dzieci.
<i>Cel operacyjny 2.5. Zwiększenie aktywności społecznej mieszkańców miasta</i>		
2.5.1. Organizowanie akcji promujących aktywność społeczną	28.07.2012r. od 02.05.2012r. na bieżąco	Zorganizowana wycieczka do Złotego Stoku przeznaczona dla najmłodszych ze środowisk dysfunkcyjnych m. in. z problemem alkoholowym, w której uczestniczyło łącznie 12 dzieci. Zorganizowane przez pracownika tut. OPS warsztaty teatralne dla gimnazjalistów i licealistów w ramach projektu "Młodzi kreatywni przeciwko uzależnieniom ' Wystosowano apel do mieszkańców Dzierżoniowa o zwrócenie uwagi na osoby starsze, bezdomne i samotne w okresie utrzymywania się silnych mrozów i zawiadamianie służb miejskich.

<i>Cel operacyjny 2.6. Zaangażowanie lokalnych mediów w działania mające na celu pozytywne kształtowanie postaw obywatelskich</i>		
2.6.1. Organizowanie spotkań informacyjnych z przedstawicielami lokalnych mediów	na bieżąco	Informowanie o prowadzonych działaniach np. w portalu: www.doba.pl
<i>Cel operacyjny 2.7. Wzrost liczby organizacji pozarządowych działających w obszarze pomocy społecznej</i>		
2.7.2. Wydanie informatora o procedurach tworzenia organizacji oraz dostępnych form wsparcia formalno-prawnego dla organizacji pozarządowych	na bieżąco	Rozpowszechnianie informatora dotyczącego funkcjonowania Ośrodka Pomocy Społecznej.
III CEL GŁÓWNY - TWORZENIE WARUNKÓW DO GODNEGO ŻYCIA I SYSTEMOWEGO WSPARCIA OSÓB STARSZYCH I NIEPEŁNOSPRAWNYCH ORAZ ICH RODZIN		
<i>Cel operacyjny 3.1. Zmniejszenie liczby izolujących się osób niepełnosprawnych i starszych (tzw. „niewidzialnych”)</i>		
Zadania zrealizowane	Data	Opis
3.1.3. Organizowanie kampanii informacyjnej na temat dostępnych form wsparcia	na bieżąco	Rozpowszechnianie informatora informującego o dostępnych formach wsparcia w OPS oraz ulotek do pracy Asystenta Rodziny i Zespołu ds. Asysty Rodzinnej w ilości 100 sztuk.
<i>Cel operacyjny 3.2. Tworzenie warunków do ciągłej aktywności osób starszych i niepełnosprawnych</i>		
3.2.2. Utworzenie Centrum Aktywności Seniora, udostępnienie pomieszczeń w CAS dla organizacji pozarządowych działających na rzecz pomocy osobom starszym i niepełnosprawnym		Nie należy do kompetencji Ośrodka Pomocy Społecznej – zostanie utworzona odrębna jednostka organizacyjna
<i>Cel operacyjny 3.3. Objęcie maksymalnej liczby potrzebujących osób starszych i niepełnosprawnych działaniami opiekuńczymi</i>		
3.3.1. Opracowanie standardów opiekuńczych dla osób starszych i niepełnosprawnych	na bieżąco IX 2012	Praca w oparciu o Standardy Usług Opiekuńczych – dokonanie ewaluacji.
3.3.2. Przeprowadzenie badań diagnostycznych w zakresie zapotrzebowania na usługi opiekuńcze	czerwiec-lipiec 2012r.	Przeprowadzono ankietowanie wśród Klientów OPS korzystających z pomocy w formie usług opiekuńczych, w celu weryfikacji ich potrzeb i oczekiwań.

i utworzenie oferty usług opiekuńczych adekwatnych do potrzeb		
3.3.3. Zorganizowanie badań identyfikujących potrzeby rodzin sprawujących opiekę nad osobami starszymi i niepełnosprawnymi oraz utworzenie oferty usług wspierających adekwatnie do potrzeb	listopad 2012r.	Opracowanie ewaluacji standardów usług opiekuńczych.
3.3.5. Organizowanie akcji propagujących pomoc wolontarystyczną oraz sąsiedzką	na bieżąco 06.12.2012r.	Przy okazji prezentacji pracy OPS w Zespole Gimnazjów Nr 3 w Dzierżoniowie pracownicy tut. ośrodka zapoznali uczniów z ideą wolontariatu poprzez prezentację oraz rozdane ulotki. Pracownicy tut. Ośrodka Pomocy Społecznej uczestniczył w konferencji inauguracyjnej otwierającej projekt pt. Kreujemy modę na wolontariat – powiatowa sieć centrów wolontariatu” oraz w szkoleniach. Jako jedna z pierwszych instytucji Ośrodek zaistniał na stronie internetowej projektu. Pracownicy Ośrodka Pomocy Społecznej brali udział w Gali Wolontariatu zorganizowanej w ramach zakończenia projektu, która odbyła się w Dzierżoniowskim Kinoteatrze. Tut. Ośrodek wystawił swoje stoisko promujące ideę wolontariatu.
<i>Cel operacyjny 3.4. Zwiększenie liczby ofert kulturalno-oświatowych dla osób starszych i niepełnosprawnych</i>		
3.4.1. Opracowanie programów aktywizujących osoby starsze i niepełnosprawne poprzez udział w wydarzeniach kulturalno-oświatowych	od 15.10.2012r.	Ośrodek Pomocy Społecznej uczestniczył w rekrutacji osób w ramach współpracy z Fundacją „Manufaktura Inicjatyw Obywatelskich” z siedzibą we Wrocławiu w celu podwyższenia kwalifikacji i odbycia stażu zawodowego przez osoby po 50 rż. i osoby niepełnosprawne. W I edycji projektu „Aktywna Integracja” zostało zakwalifikowanych 40 osób.
IV CEL GŁÓWNY - KSZTAŁTOWANIE POSTAW SPRZYJAJĄCYCH PRZECIWDZIAŁANIU ROZWOJOWI UZALEŻNIEŃ I PRZEMOCY DOMOWEJ		
<i>Cel operacyjny 4.1. Objęcie ofiar i sprawców przemocy domowej funkcjonującym systemem pomocy społecznej</i>		
Zadania zrealizowane	Data	Opis
4.1.1. Organizowanie akcji informacyjnych na temat dostępnych form pomocy dla ofiar i sprawców przemocy domowej	20-24.02. 2012r. na bieżąco	Organizacja dyżurów dzielnicowych KPP w związku z obchodzonym „Tygodniem Pomocy ofiarom Przestępstw”. Kluczowym celem tej inicjatywy jest zwrócenie szczególnej uwagi na uprawnienia przysługujące osobom pokrzywdzonym przestępstwem. Ośrodek Pomocy Społecznej cyklicznie kieruje apele z prośbą o zgłaszanie wszelkich sygnałów o podejrzeniu zagrożenia bezpieczeństwa osób, a w szczególności najmłodszych mieszkańców naszego miasta. Akcja jest nagłaśniana także w lokalnych mediach

		pod hasłem „Przemocy powiedzmy NIE”.
4.1.2. Organizowanie grup psychokorekcyjnych dla ofiar i sprawców przemocy domowej	na bieżąco	Działa grupa wsparcia dla osób doznających przemocy i krzywdzonych przez bliskich pn. „Promyk nadziei”.
4.1.3. Organizowanie wsparcia specjalistycznego (psychologicznego, prawnego, itp.) dla ofiar i sprawców przemocy	styczeń- grudzień 2012 od 02.09.2010	W tutejszym OPS jest możliwość skorzystania z pomocy specjalisty psychologa przez mieszkańców Dzierżoniowa, z której skorzystało 45 osób w 2012r. Ponadto w OPS w Dzierżoniowie udziela porad prawnik. Udzielono 384 porad. W ramach porozumienia o współpracy pomiędzy OPS i KPP mieszkańcy Dzierżoniowa mogą skorzystać z porad Dzielnicowego w siedzibie OPS raz w tygodniu w czwartki od godz. 14.30-15.00, które odbywały się systematycznie.
4.1.4. Kontynuacja monitoringu przebiegu zmian w rodzinach obciążonych problemami przemocy	styczeń – grudzień 2012 od września 2010	Odbywały się wizyty pracowników socjalnych z dzielnicowymi w godzinach popołudniowych u rodzin monitorowanych przez tutejszy OPS w tym rodzin monitorowanych szczególnie. Ponadto pracownicy socjalni współpracowali z kuratorami, pedagogami szkolnymi, wychowawcami przedszkoli w celu wymiany informacji o rodzinach, z którymi wspólnie pracujemy. Działa Zespół ds. Asysty Rodzinnej zajmujący się kompleksowo przeciwdziałaniem przemocy domowej, jak też minimalizowaniem jej skutków, szczególnie wobec dzieci.
4.1.5. Organizowanie akcji pobudzających wrażliwość społeczności lokalnej na obserwowane akty przemocy oraz informujących o sposobach przeciwdziałania jej rozwojowi	styczeń- grudzień 2012	W ramach akcji rozpowszechniono plakaty, ulotki mające na celu pobudzić wrażliwość społeczności lokalnej na obserwowane akty przemocy.
<i>Cel operacyjny 4.2. Podniesienie poziomu wiedzy na temat rozwoju uzależnień i przemocy domowej</i>		
4.2.1. Organizowanie akcji informacyjnych na temat rozwoju uzależnień i przemocy domowej oraz możliwości ich przewycięzania	26.10. 2012r.	Odbyła się prelekcja pt. „Zaburzenia osobowości u osób uzależnionych oraz ich funkcjonowanie” prowadzona przez specjalistę z zakresu psychologii.
4.2.2. Organizowanie grup edukacyjnych i psychokorekcyjnych dla mieszkańców Dzierżoniowa w tym szczególnie dla osób nadużywających alkoholu i		W ramach procedury Niebieskiej Karty udzielane są porady prawne, psychologiczne dla ofiar i sprawców przemocy.

innych środków zmieniających świadomość, ofiar i sprawców przemocy oraz ich rodzin		
<i>Cel operacyjny 4.3. Wzrost zachowań asertywnych i umiejętności psychospołecznych pozwalających na konstruktywne rozwiązywanie trudności życiowych</i>		
4.3.1. Organizowanie akcji propagujących zachowania sprzyjające trzeźwemu życiu i konstruktywnemu rozwiązywaniu problemów życiowych	25.09.2012 26.10.2012	Organizowano prelekcje w ramach projektu „Młodzi kreatywni przeciw uzależnieniom”: - „Lek jak narkotyk”, - „Zaburzenia osobowości u osób uzależnionych oraz ich funkcjonowanie”.
<i>Cel operacyjny 4.4. Zmniejszenie liczby zachowań agresywnych wśród dzieci i młodzieży w środowisku szkolnym</i>		
4.4.1. Organizowanie akcji informacyjnych wśród dzieci i młodzieży na temat negatywnych skutków zachowań agresywnych oraz skutecznych sposobów przeciwdziałania zachowaniom agresywnym		Zorganizowano warsztaty teatralne w ramach projektu „Młodzi kreatywni przeciwko uzależnieniom”.
<i>Cel operacyjny 4.5. Zmniejszenie liczby dzieci i młodzieży używających substancje zmieniające świadomość</i>		
4.5.1. Organizowanie akcji informacyjnych na temat szkodliwości używania środków zmieniających świadomość zwłaszcza przez dzieci i młodzież	październik 2012r.	Konkurs plastyczny dla dzieci i młodzieży pn. „Stop uzależnieniom” w ramach projektu „Młodzi kreatywni przeciw uzależnieniom”.
4.5.2. Organizowanie akcji uwrażliwiających społeczność lokalną na problem używania alkoholu przez dzieci i młodzież oraz informujących o skutecznych sposobach reagowania na obserwowane akty używania substancji zmieniających świadomość przez dzieci i młodzież		Projekt „Młodzi kreatywni przeciwko uzależnieniom” a w jego ramach 2 prelekcje, konkurs plastyczny, spektakl teatralny „Pasja”.
4.5.3. Organizowanie akcji uwrażliwiających rodziców na problem używania alkoholu i innych substancji zmieniających świadomość przez dzieci i młodzież		Projekt „Młodzi kreatywni przeciwko uzależnieniom” a w jego ulotki i plakaty informacyjne.
4.5.4. Organizowanie spotkań		Projekt „Młodzi kreatywni przeciwko uzależnieniom” a w jego ramach 2 prelekcje.

informacyjnych dla rodziców na temat sposobów diagnozowania problemu używania, nadużywania lub uzależnienia oraz efektywnych sposobów przeciwdziałania		
<i>Cel operacyjny 4.6. Przeciwdziałanie negatywnym skutkom psychospołecznym wynikającym z nadużywania środków zmieniających świadomość oraz przemocy domowej</i>		
4.6.1. Szkolenia pracowników instytucji i organizacji działających na polu pomocy społecznej i edukacji w zakresie diagnostyki problemów uzależnień i przemocy domowej oraz skutecznych sposobów motywowania do podjęcia kontaktu z placówkami leczenia specjalistycznego (w tym odwykowego) i podjęcia terapii	na bieżąco	Pracownicy wzięli udział w szkoleniach dot. przemocy w rodzinie organizowanych przez DOPS. Szkolenia dotyczyły procedury „Niebieskiej Karty”.
4.6.4. Stosowanie procedury „Niebieskiej Karty”	styczeń - grudzień 2012	Współpraca OPS z Policją w ramach monitoringu rodzin, w których dochodziło do aktów przemocy. Rozpoznano 44 Niebieskie Karty.
4.6.5. Tworzenie zespołów interdyscyplinarnych	styczeń- grudzień 2012	Zorganizowano 4 spotkania zespołu interdyscyplinarnego. Zespół ds. Asysty Rodzinnej objął pracę socjalną 115 rodzin i 21 rodzin monitoringiem szczególnym.
4.6.6. Tworzenie grup edukacyjnych i psychokorekcyjnych oraz grup wsparcia i samopomocy dla osób i rodzin obciążonych problemem uzależnienia i przemocy	na bieżąco raz w miesiącu	Grupa wsparcia dla ofiar przemocy „Promyk Nadziei”.
4.6.7. Tworzenie programów przeciwdziałających psychospołecznym skutkom używania substancji psychoaktywnych i przemocy domowej (w tym programów partnerskich)	styczeń- grudzień 2012 styczeń- grudzień 2012	Stała współpraca z Komendą Powiatową Policji w Dzierżoniowie. W ramach zwalczania problemu alkoholowego pracownicy socjalni skierowali do MKRPA zgłoszono 75 osób. osób w celu zastosowania leczenia odwykowego.
V CEL GŁÓWNY - ZAPEWNIENIE SPRAWNEJ I EFEKTYWNEJ KOMUNIKACJI SPOŁECZNEJ		

<i>Cel operacyjny 5.2. Zwiększenie dostępu dla mieszkańców miasta do różnych instytucji działających na polu pomocy społecznej</i>		
Zadania zrealizowane	Data	Opis
5.2.1. Wydłużenie czasu pracy instytucji działających na polu pomocy społecznej (przynajmniej jeden dzień w tygodniu)	na bieżąco	Zrealizowane - wydłużenie pracy w czwartki
5.2.2. Organizowanie wspólnych dyżurów pracowników socjalnych i dzielnicowych	na bieżąco	Kontynuowane były dyżury dzielnicowych z pracownikami w godzinach popołudniowych.

Plan zadań do realizacji w 2013 roku

W 2013 roku Ośrodek Pomocy Społecznej będzie kontynuował realizację powyższych zadań w ramach Strategii. Ponadto planowane są następujące zadania:

- 6 Badanie satysfakcji Klientów.
- 7 Działalność Informacyjno- edukacyjna adresowana do określonych grup Klientów- konferencje tematyczne (możliwy udział mieszkańców miasta tym tematem).
- 8 Dalsza praca z rodziną w celu jej wzmocnienia oraz usprawnienia funkcjonowania systemu rodzinnego w kontekście ustawy o wspieraniu rodziny i pieczy zastępczej.
- 9 Dalsze działania zmierzające do przeciwdziałania przemocy domowej i uzależnieniom.
- 10 Pozyskanie środków na realizację projektu programu z zakresu profilaktyki uzależnień „Odlotowa Przygoda Sportowa.

Plan zadań do realizacji w 2013 roku

W 2012 r. Ośrodek Pomocy Społecznej będzie kontynuował realizację powyższych zadań w ramach Strategii. Ponadto planowane są następujące zadania:

- Ewaluacja standardów usług opiekuńczych opracowana przez powołany zespół.
- Badanie satysfakcji Klientów.
- Przeprowadzenie badań kontrolnych firmy realizującej usługi opiekuńcze:
 - a) kontrola prowadzonej dokumentacji,
 - b) kontrola czasu pracy opiekunek.
- Działalność informacyjno-edukacyjna adresowana do określonych grup Klientów – konferencje tematyczne (możliwy udział mieszkańców miasta zainteresowanych danym tematem).
- Zorganizowanie konkursu plastycznego i warsztatów teatralnych w ramach projektu „Młodzi kreatywni przeciw uzależnieniom” (środki pozyskane z MKRPA w ramach profilaktyki uzależnień).
- Zastosowanie instrumentów aktywnej integracji wobec grupy docelowej projektu systemowego „Dajemy szansę” (osób zagrożonych wykluczeniem społecznym).
- Dalsza praca z rodziną w celu jej wzmocnienia oraz usprawnienia funkcjonowania systemu rodzinnego w kontekście ustawy z dn. 09.06.2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.
- Dalsze działania zmierzające do przeciwdziałania przemocy domowej i uzależnieniom.

Dyrektor Ośrodka Pomocy Społecznej
w Dzierżoniowie
Aneta Grzelka